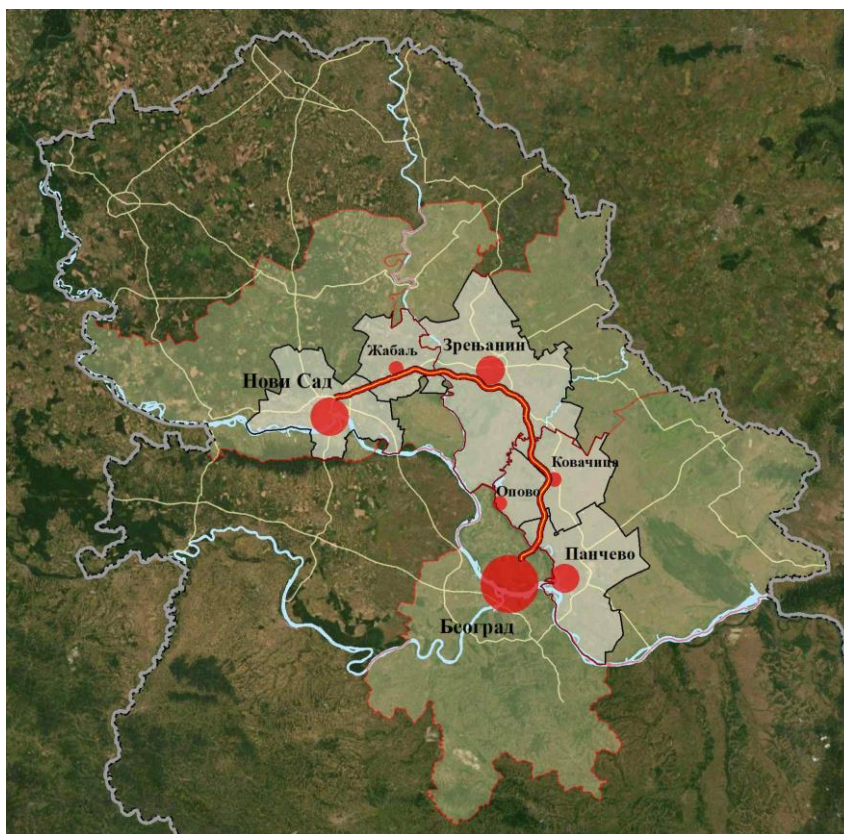

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
КОРИДОРА АУТОПУТА БЕОГРАД-ЗРЕЊАНИН-НОВИ САД
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ЈП „Завод за урбанизам Војводине“, Нови Сад

Београд/Нови Сад, 2021. године

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
КОРИДОРА АУТОПУТА БЕОГРАД-ЗРЕЊАНИН-НОВИ САД
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Носилац израде:

МИНИСТАРСТВО РАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ

Обрађивач:

ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад

Директор

Предраг Кнежевић, дипл.правник

Руководилац израде

др Тамара Зеленовић Васиљевић

Тања Топо, маг.инж.зашт.жив.сред.

мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер

Зоран Кордић дипл.инж.саоб.

мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Иван Тамаш, дипл.просторни планер

Зорица Бошњачић, маг.инж.арх.

Наташа Медич, маг.инж.пејз.арх.

Теодора Томин Рутар дипл.правник

Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.

Далибор Јурица, дипл.инж.геод.

Иван Тамаш, дипл.прос.планер.

Дејан Илић, грађ.техн.

Драгана Митић, админ.технички секретар

Драгана Матовић, оператер

Београд/Нови Сад, 2021. године

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ...	2
2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	3
2.1. ПРАВНИ ОСНОВ.....	3
2.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ И ПОВОД ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
2.2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)	6
2.2.2. Регионални просторни план административног подручја Града Београда („Службени лист Града Београда“, бр. 10/04, 38/11 и 86/18)	8
2.2.3. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)	9
2.2.4. Остали планови подручја посебне намене	10
3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	14
4.2.1. Општи и основни циљеви Просторног плана	14
4.2.2. Посебни циљеви Просторног плана.....	14
5. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	16
6. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	18
6.1. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	18
6.1.1. Климатске карактеристике	19
6.1.2. Сеизмичке карактеристике	20
6.1.3. Природне вредности.....	20
6.2. КУЛТУРНА ДОБРА.....	21
6.3. СТАНОВНИШТВО.....	22
6.4. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	22
6.5. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	22
6.6. ПРИВРЕДА	23
6.7. ИНФРАСТРУКТУРА.....	23
6.7.1. Саобраћајна инфраструктура.....	23
6.7.2. Хидротехничка инфраструктура	24
6.7.3. Енергетска инфраструктура.....	27
6.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура.....	28
6.7.5. Термоенергетска инфраструктура.....	28
6.8. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ	29
6.9. КВАЛИТЕТ ОСНОВНИХ ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	30
7. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	31
8. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА).....	31
9. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	32
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	35
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	35
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	36
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА	37
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	41
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	41

2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	43
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	45
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	45
3.2. ИНФРАСТРУКТУРА.....	45
3.2.1. Саобраћајна инфраструктура	45
3.2.2. Водна инфраструктура.....	47
3.2.3. Електроенергетска инфраструктура	48
3.2.4. Термоенергетска инфраструктура	48
3.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	50
3.3.1. Мере заштите ваздуха	50
3.3.2. Мере заштите од буке	51
3.3.3. Мере заштите земљишта, површинских и подземних вода	52
3.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	54
3.5. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	54
3.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОДБРАНА	61
4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ВРЕДНОВАНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА	65
5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА.....	68
6. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ.....	71
6.1. ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	72
6.2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ДРУГИМ ПРОСТОРНИМ И УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА	73
6.3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	73
7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (МОНИТОРИНГ).....	74
7.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	75
7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	76
7.3. ЗАКОНСКИ ОКВИР	80
7.4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	81
8. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА.....	82
9. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	83
10. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	85
11. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	85
12. ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	86
13. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ...	86
14. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	88

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ КОРИДОР АУТОПУТА БЕОГРАД-ЗРЕЊАНИН-НОВИ САД НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Списак табела

Табеле

Табела 1: Преклапање КО Просторног плана са РПП Града Београда	8
Табела 2: Преклапање КО Просторног плана са РПП АПВ.....	9
Табела 3: Преклапање Просторног плана са ППППН саобраћајне инфраструктуре.....	10
Табела 4: Преклапање Просторног плана са ППППН остале инфраструктуре	11
Табела 5: Преклапање Просторног плана са ППППН заштићених природних добара	11
Табела 6: Заштићена подручја која пресецају коридор аутопута	20
Табела 7: Међународни еколошки коридори који пресецају коридор аутопута	21
Табела 8: Археолошки локалитети - добра која уживају претходну заштиту	21
Табела 9: Индикатори СПУ.....	36
Табела 10: Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја	37
Табела 11: Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ	39
Табела 12: Планска решења обухваћена стратешком проценом утицаја.....	42
Табела 13: Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења	44
Табела 14: Појас уже заштите за транспортне гасоводе притиска преко 16 bar, у зависности од притиска и пречника гасовода	49
Табела 15: Ширина експлоатационог појаса гасовода.....	49
Табела 16: ПРТР постројења и Севесо постројења у широј зони посматрања Просторног плана	51
Табела 17: Карактеристике утицаја у фази изградње планиране инфраструктуре и објеката који су предмет израде Просторног плана	67
Табела 18: Карактеристике утицаја у фази експлоатације планираних инфраструктурних и других објеката који су предмет Просторног плана	67
Табела 19: Вредновање карактеристика утицаја Плана	68
Табела 20: Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	69
Табела 21: Највиши дозвољени нивои спољне буке LAeq у dB	79

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад („Службени гласник РС“, број 76/20) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад на животну средину („Службени гласник РС“, број 32/20), приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад (у даљем тексту: Просторни план).

Носилац израде Просторног плана је Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, а средства за израду Просторног плана обезбеђује „China Shandong International Economic and Tehnical Coorporation Group“.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене се доноси за подручје које захтева успостављање посебног режима организације, уређења, коришћења и заштите простора у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21, у даљем тексту: Закон).

Концепција планирања, коришћења и уређења простора дефинисаће се на начин којим се обезбеђује фазна изградња и експлоатација планираног аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад. Просторним планом ствара се плански основ за његово директно спровођење издавањем локацијских услова, израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу аутопута.

На основу Закона, а ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој подручја посебне намене и ефектима планирања, приступило се изради материјала за рани јавни увид. Рани јавни увид је одржан у периоду од 20.08.2020. до 04.09.2020. године. Материјал за израду Просторног плана био је доступан јавности: у аналогном и дигиталном облику, на званичним интернер страницама министарства надлежног за послове просторног планирања и јединица локалних самоуправа у обухвату планског документа, односно у зградама скупштина Града Београда, Панчева, Зрењанина и Новог Сада, као и у зградама скупштина општина Опово, Ковачица и Жабалј. Након завршеног раног јавног увида Носилац израде Просторног плана је упутио захтеве за услове институцијама и органима на републичком, покрајинском и локалном нивоу.

На основу Извештаја о обављеном раном јавном увиду поводом израде Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад (број 350-01-1091/2020-11, од 24.09.2020. године, заведен у Заводу под бројем 1877/1, дана 28.09.2020. године), приступило се изради овог елабората, односно Нацрта Просторног плана.

Закључком Владе Републике Србије Пројекат изградње аутопута Београд (Борча) – Зрењанин и Зрењанин-Нови Сад проглашен је пројектом изградње и реконструкције линијске саобраћајне инфраструктуре, од посебног значаја за Републику Србију (05 број: 351-693/2021, дана 28. јануара 2021. године).

Меморандумом о разумевању о изради планске и техничке документације за пројекат изградње аутопута Београд–Зрењанин и Зрењанин – Нови Сад је закључен у циљу унапређења сарадње у области инфраструктуре између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине. Предмет Меморандума је реализација Пројекта „Изградња аутопута Београд - Зрењанин и Зрењанин - Нови Сад“, чија је прва фаза израда планске и техничке документације.

Просторни план је рађен паралелно са израдом техничке документације, на чијим елементима, на нивоу Идејног решења, су заснована планска решења. Саставни део Просторног плана чини и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Упоредо са израдом Просторног плана урађен је Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину (у даљем тексту: СПУ).

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад на животну средину („Службени гласник РС”, број 32/20),

Стратешком проценом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принципи: одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог закона утврђена су начела стратешке процене:

- Одрживог развоја;
- Интегралности;
- Предострожности;
- Хијерархије и координације;
- Јавности.

На тај начин обезбеђује се оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, с циљем да се очува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

То се постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум.

У складу са законским одредбама, Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину структурално обрађује:

- (1) Полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) Циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) Стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- (4) Смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) Програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења Плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) Коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) Начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) Закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Као основно опредељење, испоштоване су одреднице просторно - планске документације вишег реда.

За потребе израде Просторног плана коришћена је и релевантна планска, информациона и техничка документација, као и подаци добијени од надлежних органа и институција.

2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

2.1. ПРАВНИ ОСНОВ

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад („Службени гласник РС“, број 76/20) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад на животну средину („Службени гласник РС“, број 32/20), приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад (у даљем тексту: Просторни план).

Просторно планска решења и решења Стратешке процене су усклађена и са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21);
- Закон о посебним поступцима ради реализације пројеката изградње и реконструкције линијских инфраструктурних објеката од посебног значаја за Републику Србију („Службеном гласнику РС“, број 9/20);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16, 30/16-исправка, 6/20 и 47/21);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон и 6/20);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 18/16, 47/18 и 9/20-др. закон);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закон и 9/20-др. закон);
- Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Службени гласник РС“, број 41/18, 95/18, 31/19 и 15/20);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14-др. закон, 101/16 и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закон о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ број 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др. закон);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, број 17/19);

- Закон о угоститељству („Службени гласник РС“, број 17/19);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15, 95/18-др. закон и 40/21);
- Закон о путевима („Службени гласник РС“, број 41/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18-др. Закон, 87/18, 23/19 и 128/20-др. закон);
- Закон о превозу путника у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 68/15, 41/18, 44/18 - други закон, 83/18, 31/19 и 9/20);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, број 41/18);
- Закон о безбедности у железничком саобраћају („Сл. гласник РС“, број 41/18);
- Закон о безбедности и интероперабилности железнице („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 113/17, престао да важи осим члана 78. став 1. тачка 5) подтачка (1));
- Закон о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС“, број 41/18, осим одредаба члана 11. ст. 6. и 7, члана 15. став 2, члана 17. став 19. тачка 1), члана 19. ст. 5. и 6, члана 20. став 2, члана 30. став 4. и члана 33. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији);
- Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС“, бр. 73/2010, 121/2012, 18/2015, 96/2015 – др. закон, 92/2016, 104/2016 – др. закон, 113/2017 – др. закон, 41/2018, 95/2018 – др. закон, 37/2019 – др. закон, 9/20 и 52/21);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14, 95/18-др. закон и 40/21);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, бр. 40/21);
- Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС“, бр. 40/21);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 25/19, осим одредбе члана 115. став 1. тачка 2) овог закона, која се примењује истеком 36 месеци од дана ступања на снагу овог закона);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);

- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“, број 104/09),
- Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др закон и 54/15 - др. закон; престао да важи у делу којим се уређује област запаљивих и горивних течности и запаљивих гасова);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
- Закон о транспорту опасног терета („Службени гласник РС“, број 88/10, чл. 37. које настављају да се примењују на транспорт опасног терета у ваздушном саобраћају, чл. 66-73, члана 84. став 1. тачка 17) и тач. 24)-32) и став 2, члана 87. став 1. тачка 3) и тач. 11)-21) и став 2, као и члана 89. тачка 20) и тач. 34)-53);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. закон);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15) и др.

Планска решења, садржај и начин израде Просторног плана усклађени су са одредбама Закона о планирању и изградњи, стратешким смерницама и решењима Просторног плана Републике Србије и другим планским и развојним документим који третирају коридор планираног аутопута. СПУ се ради у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања Просторног плана.

2.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ И ПОВОД ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

Такође, сагледани су и други плански документи од значаја за израду предметног простора наведени у овом поглављу.

2.2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Дефинисана је концепција развоја путног саобраћаја и путне инфраструктуре која представља синтезу раније започетих студија и пројеката. Према таквој концепцији, Република Србија представља велики транспортни и саобраћајни центар у коме егзистира неколико већих урбаних центара који су носиоци примарних функција. Предметни путни правац Београд-Зрењанин-Нови Сад повезује привредни/индустријски и урбани центар европског значаја Београд са индустријским центром средњобанатске области - урбаним центром државног значаја Зрењанином и међународним центром Новим Садом, чинећи део развојне осовине са значајним индустријским и слободним зонама (и будућим интермодалним терминалима), које преко овог аутопута имају интензивну и добру везу. Сва три града су и значајни туристички центри међународног значаја.

Подручје на коме се планира нови коридор поменутог државног пута се налази у зонама интензивне пољопривреде, што условљава да се кроз даље планске активности у што је могуће већој мери подржи наменско коришћење пољопривредног земљишта, успостављање ефикасних механизма контроле спровођења одговарајућих урбанистичких и просторно-планских мера за спречавање прекомерног заузимања плодних земљишта у непољопривредне сврхе, посебно у рубним зонама градова, дуж саобраћајница и речних токова.

С обзиром да је изградња и модернизација путних праваца који од Зрењанина воде ка осталим околним градовима (Новом Саду, Панчеву, Вршцу) сврстана у приоритетне активности, побољшање везе са Београдом ће свакако допринети још бољим ефектима у смислу укупног развоја овог дела Србије.

У току је израда новог Просторног плана Републике Србије, који се припрема у складу са **Одлуком о изради Просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године („Службени гласник РС”, број 48/19)**. У току је израда Нацрта Просторног плана Републике Србије.

У Нацрту је констатовано, у области саобраћаја, да заједничку карактеристику развоја саобраћајне инфраструктуре представља напредак у реализацији остварен у периоду 2010-2015. и 2015-2019. године, када су интензивирани активности на планској разради, пројектовању и изградњи (или почетку изградње) најзначајнијих саобраћајних коридора, траса, мрежа и објеката, са акцентом на путни и железнички саобраћај. Такође, наведено је да је покренута иницијатива за активности на путном правцу Београд-Зрењанин и на попречној вези ка Новом Саду.

Општи циљ у области саобраћајне инфраструктуре је развој уравнотеженијег саобраћајног система и формирање саобраћане мреже (коју чине функционално утврђени и категорисани коридори) који омогућавају унапређење повезивања и уједначенију саобраћајну приступачност делова територије у Републици Србији и са међународним окружењем, уз примену и поштовање међународно прихваћених прописа и стандарда.

У посебним циљевима развоја саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре наведено је да је циљ развој путног саобраћаја и путне мреже формирање дела саобраћајног система који омогућава одрживу мобилност (становништва и привреде) и коришћење компаративних предности у односу на друге видове превоза.

2.2.2. Регионални просторни план административног подручја Града Београда („Службени лист Града Београда“, бр. 10/04, 38/11 и 86/18)

Регионалним просторним планом Административног подручја Града Београда (у даљем тексту: РПП Града Београда) обухваћен је део територије Просторног плана од Овче до границе Административног подручја Града Београда, обухвата зону у оквиру Градске општине Палилула са леве стране реке Дунав. Овај део општине Палилула планиран је за грађевинско земљиште постојећих насеља и привредних зона, пољопривредно, шумско и водно земљиште.

Табела 1: Преклапање КО Просторног плана са РПП Града Београда

Преклапања Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад са регионалним просторним планом			
Р.б.	Назив планског документа	Јединица локалне самоуправе	Катастарске општине кроз које пролази посебна намена
1.	Регионални просторни план Административног подручја Града Београда („Службени лист Града Београда“, бр. 10/04, 57/09 и 38/11)	Град Београд (Градска општина Палилула)	КО: Комарева Хумка, Овча, Борча

Дугорочни циљ развоја пољопривредне производње јесте прехрана и производња здраве хране, односно успостављање конкурентног и тржишно оријентисаног пољопривредног сектора заснованог на интензивној пољопривредној производњи, природним ресурсима подручја, новим технологијама и усклађеног са растућом тражњом београдског тржишта, али и високих еколошких стандарда. Повећање површине под шумом обезбедити пошумљавањем површина VI и V бонитетне класе, између осталог и у приобаљу речног тока Дунава и осталих водотокова.

У области вода и водног земљишта планира се интегрално уређење, заштита и коришћење вода, при чему терен на левој обали реке Дунав треба третирати као јединствен и заштићен еколошки простор са пространим површинама за наводњавање (површине ПКБ-а у Панчевачком рити). Реконструкцијом каналске мреже неки од система за одводњавање се могу претворити у комплексне мелиорационе системе за обе функције - одводњавање и наводњавање. Овај аспект је неопходно имати у виду приликом планирања саобраћајне и друге инфраструктуре, као и осталих грађевинских структура и насељских и привредних садржаја, јер се мелиоративна функција каналске мреже мора очувати и развијати.

Концепцијом развоја саобраћаја планирана је и изградња Северног магистралног прстена (северна тангента) од горњег Земуна, мостом преко Дунава до Зрењанинског и Панчевачког пута и даље преко моста на Ади Хуји повезивање са шумадијским делом Београда. Дуж Зрењанинског пута планиран је и бициклички коридор, као део европске бицикличке мреже.

У том контексту Зрењанински пут представља везу Београда и подручја јужно од Дунава са целим Банатом, а преко Зрењанина и Бачком (преко Новог Сада) и Мађарском и Румунијом. Почетак Зрењанинског пута код Борче, преко новоизграђене петље на „Северној тангенти“, остварује везе и са Земуном и Сремом и даље ка Хрватској.

Предметни Просторни план је прописао да се укрштања друмских саобраћајница и железничких пруга реализују денивелисано.

2.2.3. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Подручје обухвата Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад се преклапа са обухватом Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ) на следећим катастарским општинама:

Табела 2: Преклапање КО Просторног плана са РПП АПВ

Преклапања Просторног плана подручја посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад са Регионалним просторним планом			
Р.б.	Назив планског документа	Јединица локалне самоуправе	Катастарске општине кроз које пролази посебна намена
1.	Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)	Град Панчево	КО: Јабука, Глогоњ
		Општина Ковачица	КО: Дебељача, Ковачица, Уздин и Идвор
		Општина Опово	КО: Сакуле, Баранда, Опово, Сефкерин
		Град Зрењанин	КО: Српски Арадац, Словачки Арадац, Зрењанин 1, Зрењанин 3, Ечка, Орловат, Стајићево, Фаркаџин, Перлез, Лукино Село, Мужља
		Општина Жабал	КО: Ђурђево, Госпођинци, Жабал
		Град Нови Сад	КО: Ченеј, Нови Сад 3, Каћ

Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у којој приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног или интеррегионалног значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина, уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута. На планираним трасама (коридорима) извршиће се доградња и изградња.

У оквиру концепта развоја железничке мреже АП Војводине значајне су активности на реализацији пруге Нови Сад-Жабал-Зрењанин-Темишвар, као и ревитализација и модернизација у складу са приоритетним потребама и могућностима финансирања, регионалних пруга, Панчево главна станица-Зрењанин-Кикинда-државна граница- (Jimbolia) и (Нови Сад)-Распутница Сајлово-Римски Шанчеви-Орловат Стајалиште.

Такође у периоду после 2015. године планиране су и активности на прузи веома значајној за међурегионално повезивање (ДКТМ регија): Темишвар - Крчани - Јаша Томић-Сечањ-Зрењанин-Жабал-Нови Сад-Парагово-тунел Фрушка гора-Врдник-Рума.

У РПП АП Војводине, осим већ дефинисаних међународних бицикличких стаза (ЕуроВело-европска мрежа бицикличких рута, рута 11 и 13) утврђене су и бицикличке стазе уз основну каналску мрежу Хидросистема ДТД. За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе и паркови природе.

Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука, изградњом и увођењем речног информационог система и изградњом марина на пловној мрежи.

Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара. У обухвату Просторног плана налазе се унутрашњи пловни путеви-каналы ОКМ ХС ДТД (канал Бегеј и Банатска Паланка-Нови Бечеј).

У току је израда новог **Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине**, који се припрема у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о изради Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине од 2021. до 2035. године („Службени лист АПВ”, број 12/20). У току је прибављање услова надлежних органа и институција, у оквиру фазе израде Нацрта планског документа.

2.2.4. Остали планови подручја посебне намене

Подручје обухвата Просторног плана се преклапа или тангира са обухватима следећих донетих просторних планова:

Табела 3: Преклапање Просторног плана са ШППН саобраћајне инфраструктуре

Р.б.	Назив планског документа	Јединица локалне самоуправе	Катастарске општине кроз које пролази посебна намена
1.	Просторни план подручја инфраструктурног коридора аутопута Е-75 Суботица-Београд (Батајница) („Службени гласник РС”, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15)	Град Нови Сад	КО: Ченеј, Нови Сад 3, Каћ,
2.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута првог реда бр.21 (Нови Сад-Рума-Шабац) и државног пута првог реда бр.19 (Шабац-Лозница), („Службени гласник РС”, број 40/11)	Град Нови Сад	КО: Нови Сад 3, Каћ
3.	Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС”, број 14/15)	Град Нови Сад	Делови КО: Нови Сад 3
		Град Београд	Делови КО: Овча
4.	Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 Суботица-Зрењанин-Ковин („Службени лист АПВ”, број 19/17)	Општина Жабалъ	КО: Ђурђево, Госпођинци, Жабалъ
		Град Зрењанин	КО: Фаркашкин, Орловат, Перлез, Српски Арадац, Ечка, Словачки Арадац, Стајићево, Зрењанин 1 и Зрењанин 3
		Општина Ковачица	КО: Дебелача, Ковачица, Уздин
		Град Панчево	КО: Јабука

Табела 4: Преклапање Просторног плана са ППППН остале инфраструктуре

Р.б.	Назив планског документа	Јединица локалне самоуправа	Катастарске општине кроз које пролази посебна намена
1.	Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево-Јагодина - Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/11)	Град Нови Сад	КО: Каћ, Нови Сад 3, Ченеј
2.	Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора нафтовода од сабирно отпремне станице Турија север до рафинерије Нови Сад са елементима детаљне регулације (Службени лист АПВ, број 14/15)	Град Нови Сад	КО: Ченеј, Каћ, Нови Сад 3
3.	Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, број 36/19)	Град Панчево	КО: Јабука, Глогоњ
		Општина Опово	КО: Сефкерин, Опово, Баранда
		Општина Жабал	КО: Ђурђево, Жабал, Госпођинци

Табела 5: Преклапање Просторног плана са ППППН заштићених природних добара

Р.б.	Назив планског документа	Јединица локалне самоуправа	Катастарске општине кроз које пролази посебна намена
1.	Просторни план подручја посебне намене СРП „Стари Бегеј-Царска бара“ („Службени лист АПВ“, број 8/09)	Град Зрењанин	КО: Лукино Село, Перлез, Стајићево
2.	Просторни план подручја посебне намене СРП „Ковиљско-Петроварадински рит“ („Службени лист АПВ“, број 3/12)	Град Нови Сад	КО: Каћ
3.	Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)	Општина Жабал	делови КО: Ђурђево, Жабал, Чуруг
		Град Зрењанин	КО: Словачки Арадац, Српски Арадац, Мужља, Лукино Село, Перлез, Стајићево
4.	Просторни план подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Потамишје“ („Службени лист АПВ“ број 47/19)	Град Зрењанин	КО: Орловат, Фаркашкин
		Општина Ковачица	КО: Идвор, Уздин
		Општина Опово	КО: Баранда, Опово, Сакуле

Планска решења наведених просторних планова су узета у обзир приликом одређивања трасе аутопута, као и приликом дефинисања правила уређења и грађења, ако је то било потребно.

3. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Граница обухвата Просторног плана одређена је на основу коридора аутопута, у просечној ширини ~ 280 m, која обухвата аутопутски појас (75-100 m), заштитни појас (40 m) и појас контролисане изградње (40 m), у укупној дужини од ~ 100 km.

На основу предлога Идејног решења одређена је траса аутопута која је предмет израде овог Просторног плана. У складу са тим, коначна граница Просторног плана је смањена у односу на прелиминарну, дефинисану Одлуком о изради Просторног плана и представљену у Материјалу за рани јавни увид (прелиминарна граница се сматра зоном ширег посматрања и представљена је на рефералним картама).

Укупна површина обухвата Просторног плана је 4095 ha.

3.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Граница обухвата Просторног плана се налази на деловима територија градова Београда, Панчева, Зрењанина, Новог Сада и општина Опово, Ковачица, Жабалъ.

На основу предлога коридора аутопута одређена је граница Просторног плана која пролази кроз следеће ЈЛС и КО:

- 1) на територији града Београда - катастарске општине (3): Борча, Овча, Комарева Хумка;
- 2) на територији града Панчева - катастарске општине (2): Јабука, Глогоњ;
- 3) на територији града Зрењанина - катастарске општине (11): Орловат, Перлез, Стајићево, Ечка, Лукино Село, Мужља, Фаркаждин, Српски Арадац, Словачки Арадац, Зрењанин III, Зрењанин I;
- 4) на територији града Новог Сада - катастарске општине (3): Ченеј, Каћ, Нови Сад III;
- 5) на територији општине Опово - катастарске општине (4): Сефкерин, Баранда, Опово, Сакуле;
- 6) на територији општине Ковачица - катастарске општине (3): Дебељача, Ковачица, Идвор;
- 7) на територији општине Жабалъ - катастарске општине (3): Ђурђево, Госпођинци, Жабалъ.

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела.

У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА ГРАНИЦАМА ЗАШТИТНОГ ПОЈАСА

1.1. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ РЕГИОНАЛНИХ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА

2.2.1. Регионални просторни план административног подручја Града Београда

2.2.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

2.3. МЕМОРАНДУМ О РАЗУМЕВАЊУ О ИЗРАДИ ПЛАНСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПРОЈЕКАТ ИЗГРАДЊЕ АУТОПУТА БЕОГРАД-ЗРЕЊАНИН И ЗРЕЊАНИН – НОВИ САД

2.4. ОСТАЛИ ПЛАНОВИ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

3. ЕКОНОМСКА, ДРУШТВЕНА И ЕКОЛОШКА ОПРАВДАНОСТ ИЗГРАДЊЕ
СИСТЕМА У СЛУЧАЈУ КАДА СЕ НЕ ИЗРАЂУЈЕ ПРЕТХОДНА СТУДИЈА ОПРАВДАНОСТИ
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНИРАЊА, ИЗГРАДЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊА
СИСТЕМА

1. ПРИНЦИПИ ПЛАНИРАЊА, ИЗГРАДЊЕ И ФУНКЦИОНИСАЊА АУТОПУТА

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

3. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

4. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ СА ОКРУЖЕЊЕМ

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ПОЛОЖАЈ КОРИДОР АУТОПУТА И ПЛАН РАЗМЕШТАЈА ПРАТЕЋИХ САДРЖАЈА

1.1. ПОЛОЖАЈ КОРИДОР АУТОПУТА

1.2. РАЗМЕШТАЈ ПРАТЕЋИХ САДРЖАЈА У КОРИДОРУ АУТОПУТА

1.2.1. Функционални садржаји

1.2.2. Садржаји за потребе корисника аутопута

2. ПЛАН ВЕЗА АУТОПУТА СА ОКРУЖЕЊЕМ

2.1. ДЕНИВЕЛИСАНЕ РАСКРСНИЦЕ - ПЕТЉЕ

2.2. ДЕНИВЕЛИСАНА УКРШТАЊА

2.3. ПАРАЛЕЛНИ АЛТЕРНАТИВНИ ПУТНИ ПРАВЦИ

2.4. ВИШЕТРАЧНА САОБРАЋАЈНИЦА

3. УТИЦАЈ АУТОПУТА НА ПРИРОДУ, ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА И
МЕРЕ ЗАШТИТЕ

3.1. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

3.2. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

3.3. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

3.4. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА И УРЕЂЕЊЕ ПУТНОГ И ЗАШТИТНОГ ПОЈАСА

3.5. ЖИВОТНА СРЕДИНА

3.6. ЗАШТИТА ОД ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И
РАТНИХ РАЗАРАЊА

4. УТИЦАЈ НА ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА (ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНИ И ЕКОНОМСКИ
АСПЕКТИ)

5. ОДНОС АУТОПУТА ПРЕМА ДРУГИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ СИСТЕМАМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.1.1. Железнички саобраћај

5.1.2. Водни саобраћај

5.1.3. Ваздушни саобраћај

5.1.4. Интермодални саобраћај

5.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.4. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.5. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

6. УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА

IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА

1.1. ПОЈАСИ ЗАШТИТЕ И РЕЖИМИ КОРИШЋЕЊА И УРЕЂЕЊА У КОРИДОРУ АУТОПУТА

1.2. ПОЈАСИ, ЗОНЕ ЗАШТИТЕ И РЕЖИМИ КОРИШЋЕЊА КОРИДОР АУТОПУТА ОСТАЛИХ
ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

1.2.1. Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења железничке инфраструктуре

1.2.2. Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења вода и водопривредне инфраструктуре

1.2.3. Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења енергетске инфраструктуре

1.2.4. Појаси, зоне заштите и режими коришћења и уређења електронске инфраструктуре

2. ГРАНИЦА И ОБУХВАТ ПОЈАСА И ЗОНА ЗАШТИТЕ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

2.1. СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОБУХВАТУ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

3.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА АУТОПУТА

3.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ФУНКЦИОНАЛНИХ САДРЖАЈА АУТОПУТА

3.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПРАТЕЋИХ САДРЖАЈА ЗА КОРИСНИКЕ АУТОПУТА

3.4. ПРАВИЛА УКРШТАЊА КОРИДОР АУТОПУТА СА ДРУГИМ САОБРАЋАЈНИМ И
ИНФРАСТРУКТУРНИМ СИСТЕМАМА

3.4.1. Правила паралелног вођења и укрштања аутопута са железничком инфраструктуром

3.4.2. Правила паралелног вођења и укрштања аутопута са водном инфраструктуром

3.4.3. Правила паралелног вођења и укрштања аутопута са енергетском инфраструктуром

3.4.4. Правила паралелног вођења и укрштања аутопута са електронском инфраструктуром

3.4.5. Правила паралелног вођења и укрштања аутопута са комуналном инфраструктуром

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

2.1. ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ДРУГИМ ПРОСТОРНИМ И УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Рефералне карте	Размера
1	Посебна намена простора	1:50 000
2	Инфраструктура, природни ресурси,	1:50 000
3	Спровођење плана	1:50 000
4	Регулација и саобраћајна инфраструктура	
5	Детаљна разрада Просторног плана Посебна намена простора и синхрон план	1:2500
6	Посебна намена простора и синхрон план	1:2500
Графички прилог		
Попречни профили		

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.2.1. Општи и основни циљеви Просторног плана

Општи циљ израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа и обезбеђење просторних услова за изградњу, опремање и функционисање државног пута IA реда - аутопута, на правцу Београд-Зрењанин-Нови Сад, као и за развој и функционисање других магистралних инфраструктурних система у коридору.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја Просторног плана су:

- утврђивање смерница за размештај и подршке развоју становништва, насеља и активности на подручју Просторног плана, уз уважавање економских, техничко-технолошких, еколошких, социјалних и просторно-функционалних критеријума;
- обезбеђење услова за боље функционисање магистралних саобраћајних објеката који се налазе у инфраструктурном коридору, укључујући и њихово евентуално измештање.

4.2.2. Посебни циљеви Просторног плана

Посебни оперативни циљеви су:

- утврђивање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад, дефинише посебан режим заштите коридора и контактних подручја, обезбеђује услови за очување и унапређење квалитета саобраћајне повезаности и доступности насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем заштитном појасу државног пута и зони његовог утицаја;
- дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у ширем заштитном појасу и зони утицаја аутопута, ради боље интеграције и веће улоге државног пута и утицаја на привредни и социјални развој окружења;

- утврђивање трасе аутопута и саобраћајних веза са мрежом државних и општинских путева у окружењу коридора опредељивањем оптималних локација петљи и денивелисаних укрштања¹;
- утврђивање алтернативне саобраћајнице аутопута, без наплате путарине;
- утврђивање локација функционалних пратећих садржаја аутопута-база за одржавање и наплате путарине;
- утврђивање локација пратећих садржаја за потребе корисника пута – паркиралишта, одморишта и услужних центара;
- усклађивање положаја аутопута и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, енергетске и електронске инфраструктуре) и њихових заштитних појасева;
- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на целом подручју обухвата Просторног плана, као и заштита од великих вода, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима простора, а уједно је уклопљен и у водне системе вишег реда утврђене Водопривредном основом Републике Србије и Просторним планом Републике Србије;
- Заштита и унапређење квалитета вода до нивоа прописаних класа квалитета површинских вода (Дунав, Тиса, Тамиш, Бегеј) и потпуна заштита квалитета подземних вода намењених водоснабдевању насеља;
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће преносне мреже и мреже дистрибутивног система електричне енергије;
- међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће мреже преносног система електричне и мреже дистрибутивног система електричне енергије;
- обезбеђење услова за изградњу нове електроенергетске мреже, преносне и дистрибутивне, и реконструкцију и ревитализацију постојеће у складу са плановима развоја надлежних оператора, као и мреже дистрибутивног система електричне енергије у функцији аутопута;
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће електронске комуникационе мреже;
- међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће електронске комуникационе мреже;
- обезбеђење услова за изградњу нове електронске комуникационе мреже и реконструкцију постојеће у складу са плановима развоја надлежних оператора, како у функцији аутопута тако и осталих корисника;
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће транспортне и дистрибутивне терменергетске инфраструктуре;
- међусобно усклађивање планираног инфраструктурног путног коридора са постојећим и планираним објектима термоенергетске инфраструктуре;
- смањење негативних утицаја аутопута на животну средину у ширем заштитном појасу и зони његовог утицаја;
- обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред насеља;
- очување и унапређење природних, културних и других вредности у коридору;
- пејзажно уређење трасе и објеката аутопута, очување карактера предела у коридору и на подручју Просторног плана;
- очување и заштита регионалних и локалних изворишта водоснабдевања и квалитета воде у водотоцима и каналима у коридору и зони његовог утицаја;

---

¹ Овим Просторним планом утврђивање трасе, локације функционалних и пратећих садржаја аутопута, сервисних, саобраћајница и осталих саобраћајних капацитета (алтернативни правци аутопуту, некатегорисана путна мрежа у окружењу и др.), извршиће се у складу са нивоом техничке (пројектне) документације за реализацију предметних деоница аутопута, уз сагледавање резултата досадашњих истраживања и важећих планских и развојних докумената.

- омогућавање остварења одрживог развоја пољопривредне производње у зони утицаја коридора и максимално очување постојећег квалитета пољопривредног земљишта;
- усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора кроз шуме и шумско земљиште;
- развој туризма прилагођеног потребама туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на коридору поставља у погледу удобности и безбедности путовања.

5. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

У складу са закључком Владе Републике Србије (05-Број: 351-693/2021 од 28.01.2021. године) пројекат изградње аутопута Београд-Зрењанин и Зрењанин-Нови Сад је препознат као пројекат изградње и реконструкције јавне линијске инфраструктуре од посебног значаја за Републику Србију.

Путни правац аутопута државног пута IА реда на правцу Београд – Зрењанин – Нови Сад, представља крак примарне мреже путева Србије који треба да убрза и учини ефикаснијим постојеће даљинске токове на магистралном правцу од Београда ка Зрењанину и Новом Саду.

На основу пројектног и програмског задатака, расположивих информација, доступних података и услова имаоца јавних овлашћења, извршен је одабир варијантног решења коридора аутопута, са свим потребним и захтеваним елементима, с обзиром да за овај аутопутски правац није израђена студијска и техничка документација.

У систему путне мреже Србије овај путни правац представља основну везу на правцу север-југ, који повезује Војводину и Београд, централне и северне делове Србије. Наставак овог државног пута северно од Зрењанина ка Кикинди и западно према Новом Саду, представља важну везу ка Мађарској односно међународном путу Е-75. На предметном аутопутском правцу планирани су укрштаји (денивелисани: петље и прелази) у складу са функционалним рангом пута, потребама развоја насеља и привреде, као и техничком документацијом на нивоу идејног решења.

Планом се обострано, од осе коридора, у складу са Законом о путевима дефинишу: (а) земљиште за јавну намену (путно земљиште са границом путног земљишта); (б) заштитни појас пута (у коме се забрањује изградња објеката) и (в) појас контролисане изградње (у коме се ограничава изградња)². Ови појасеви су дефинисани на основу следећих критеријума: (а) задовољење просторних услова за смештање и изградњу планираног аутопута; (б) утврђивање заштитног безбедносног растојања осталих намена и активности у простору у циљу заштите од негативних утицаја аутопута на животну средину; (в) обезбеђење заштите основних функција у експлоатацији објеката аутопута од негативних утицаја из окружења.

Коридор аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад, почиње од петље „Овча“ (Београд (km 0+000) на северној тангенти обилазнице око Београда, док се завршава у зони административног подручја Града Новог Сада km 100+128 (чеона наплатна станица).

² **Путно земљиште** је континуална површина унутар граница путног земљишта. **Граница путног земљишта** је линија са обе стране усека и насипа, удаљена најмање један метар од линија које чине крајње тачке попречног профила пута, ван насеља, мерено на спољну страну. **Заштитни појас пута** је континуална површина мерена од границе путног земљишта на спољну страну чија је ширина прописана у складу са Законом о путевима. **Појас контролисане изградње** је континуална површина мерена од границе заштитног појаса на спољну страну чија је ширина иста као ширина заштитног појаса на којој се ограничава врста и обим изградње објеката који служи за заштиту јавног пута и саобраћаја на њему.

За коридор аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад, резервише се простор укупне дужине од 100 km. Ширина експлоатационог појаса (путног земљишта) са једне стране аутопута, пре свега услед не превише сложене конфигурације терена, креће се од ~ 55 до 60 m од осовине аутопута. Укупна ширина коридора аутопута (појас аутопута, заштитни појас, појас контролисане изградње) износи ~ 280 m.

У погледу нивоа детаљности планских решења и планског обухвата предметни коридор аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад је подељен на два путна потеза - сектора.

- 1) Први путни потез (Сектор 1) је од почетне стационаже км 0+000 у зони петље „Овча“, на ДП бр.13 (деоница Београд штампариија - петља Ковилово) до Града Зрењанина (петља „Зрењанин запад“ (км 66+863), са планским решењима на нивоу детаљне регулације и границом плана у ширини коридора аутопута. Први сектор је подељен у пет деоница које ће бити детаљније обрађене у фази израде техничке документације (Идејног пројекта).
- 2) Други путни потез (Сектор 2) је од Града Зрењанина (петља „Зрењанин запад“) (км 66+863) до административног подручја Града Новог Сада (чеона наплатна станица на км 100+128), са планским решењима на нивоу просторног плана и границом плана у ширини коридора аутопута у обухвату катастарских општина кроз које пролази планирани коридор аутопута. Овај сектор представљен је кроз две деонице аутопута, које ће бити детаљније обрађене у фази израде Идејног пројекта.

Коридор аутопута се од Београда до Зрењанина пружа по равничарском терену, од административног подручја Града Београда, не контактирајући насеља града Панчева (Јабuka, Глогоњ) и општина Опово, Ковачица (Црепаја, Дебелача, Ковачица, Сакуле, Идвор) и Зрењанин (Орловат, Стајићево, Лукићево) уз пројектовану брзину од 130 km/h. У овом сектору аутопут прелази преко водотока (река Тамиш два пута и канал Бегеј), и укршта се са регионалном пругом бр. 208 (Нови Сад) – Распутница Сајлово – Римски Шанчеви – Орловат Стајалиште (два пута). У зони Зрењанина коридор заобилази град са јужне стране и насеље Ечка са североисточне стране, и касније пролазећи равничарским делом, јужно од насеља Арадац улази у инундацију реке Тисе, са пројектованом брзином од 130 km/h. После преласка реке Тисе коридор улази у равничарски предео, пружа се највећим делом паралелно са постојећим ДП бр.12, пролазећи поред насеља Жабал, долазећи до Града Новог Сада уз пројектовану брзину од 130 km/h. Алтернативна саобраћајница без наплате путарине планира се северно од планираног аутопута, у другом сектору, у општини Жабал, са уклапањем у сегменте обилазних и насељских саобраћајница Новог Сада и Жабља, са пројектованом брзином од 80 km/h.

На коридору аутопута је планирана изградња седам (7) петљи, у циљу повезивања аутопута са околним насељима и путном мрежом нижег ранга. Уз коридор аутопута обезбеђено је функционисање и алтернативног путног правца, којим се омогућава обављање саобраћаја ван система наплате путарине.

У односу према насељима, предметна деоница аутопута се највећим делом налази ван подручја насеља. Једним својим делом, коридор се налази у зони градова Зрењанина и Новог Сада и насеља Жабал. Доминантна функција на подручју насеља јесте вођење транзитних токова и повезивање раскрсница и путне мреже насеља са планираним петљама на аутопуту. Начин повезивања насеља са аутопутем мора бити усклађен са функционалним рангом приступног пута са једне, и потребама развоја насеља, са друге стране.

Аутопут Београд – Зрењанин – Нови Сад је планиран као државни пут који је намењен искључиво за саобраћај моторних возила, са физички раздвојеним коловозима по смеровима, денивелисаним раскрсницама, потпуном контролом приступа, који има најмање две саобраћајне траке и једну зауставну траку за сваки смер и као такав обележен је прописаним саобраћајним знаком.

Путну мрежу у коридору будућег аутопута државног пута IА реда, на правцу Београд - Зрењанин-Нови Сад, поред државних путева I и II реда, чине и општински и некатегорисани путеви у зони потенцијалног коридора аутопута, који захтевају одговарајући третман у конфликту са путем највишег хијерархијског нивоа.

Концепција развоја путне инфраструктуре на планском подручју подразумева рехабилитацију, реконструкцију и појачано одржавање државних путева I и II реда, општинских путева и улица.

Поред наведених путева, планира се изградња алтернативне саобраћајнице на потезу Жабаљ-Нови Сад (због ангажовања постојећег државног пута бр. 12, као једног дела аутопутског профила), као и мотопута - вишетрачне саобраћајнице у зони Града Новог Сада (излаз са аутопута – петља Нови Сад „Исток“) у циљу обезбеђења путне везе Нови Сад - Жабаљ без наплате, измештања транзитних токова из насеља и повећања безбедности саобраћаја.

У обухвату детаљне разраде осим планираног аутопута као основног путног правца, налазе се и следећи државни путеви са којима аутопут има конфликтне тачке (укрштања или паралелна вођења):

- Iб реда бр.13 -северна тенгента око Београда/зона око Ечке и Мужље,
- Iб реда бр.12, у зони Жабља/зона око Каћа,
- IIа реда бр.131, у зони Глогоња и Јабуке,
- IIа реда бр.129, у зони Ковачице и
- IIа реда бр.130, у зони Орловата

као и општинска (категорисана и некатегорисана) путна мрежа јединица локалних самоуправа кроз који аутопут пролази.

Железнички саобраћај у обухвату Просторног плана одвија се преко железничких пруга:

- регионалне пруге бр.208, (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште,
- локалне пруге бр.304/305, Подбара – Распутница „3” – Распутница „2” – (Каћ)/(Римски Шанчеви) – Распутница „1” – Распутница „3” – (Подбара),
- манипулативне пруге бр.407, Овча – Падинска Скела.

У контактної зони Просторног плана налазе се и два аеродрома: „Ечка“ и „Ченеј“, који своју намену задржавају и у наредном периоду.

6. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

6.1. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

Стратешка опредељења заштите и коришћења природних ресурса су ширег, националног значаја и као таква морају бити усклађена са стратегијама дефинисаним у постојећим плановима. Коришћење природних ресурса базираће се на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја.

Од посебног је значаја очување квалитета вода на нивоу који обезбеђује коришћење вода за кориснике са највишим захтевима, јер се у случају загађења, односно прекорачења стандарда, корисне речне воде претварају у мање корисне или бескорисне воде (са

релативно малим количинама опасних и штетних супстанци могу се врло велике количине вода учинити неупотребљивим). Тако се и вредност постојећих експлоатабилних ресурса вода умањује, односно ови ресурси постају неупотребљиви.

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

На простору обухвата Просторног плана коридора аутопута не постоје експлоатациона поља за експлоатацију минералних сировина са овереним билансним резервама, лежишта минералних сировина са овереним билансним резервама и истражни простори за извођење геолошких истраживања. У ширем окружењу постоје експлоатациона поља и лежишта минералних сировина са овереним билансним резервама и истражни простори за извођење геолошких истраживања са одобрењем за експлоатацију и извођење геолошких истраживања Министарства рударства и енергетике – Сектора за геологију и рударство, а на територији АПВ одобрењем Покрајинског секретеријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај, што је дато у графичком прилогу.

Траса у обухвату Просторног плана коридора аутопута простира се преко земљишта хетерогеног педолошког састава, с тим да преовлађују разни облици производно високо вредних типова чернозема. Сходно томе, готово без изузетка, ради се о продуктивном пољопривредном земљишту, које се користи за ратарску производњу, претежно житарица и индустријског биља. Стога је од изузетне важности да је приликом планирања и градње аутопута трајно заузме пољопривредног земљишта сведено на неопходни минимум и да се приликом извођења радова поступа оптимално, односно да неминовно нарушавање структуре пољопривредног земљишта остави што мање последице. Земљиште оштећено приликом изградње, а које неће бити под путном инфраструктуром у највећој мери вратити у првобитно стање, односно у функцију пољопривредне производње.

Траса коридора аутопута прелази преко више типова шума и шумског земљишта, што доводи до деградације шумовитости на простору обухвата Просторног плана. Највећи део шума налази се у заштићеним подручјима кроз које пролази коридор аутопута. Узимајући у обзир да је очување шума и шумског земљишта од приоритетног значаја на подручју АПВ, неопходно је у највећој могућој мери заштитити шуме у оквиру заштитног појаса и појаса контролисане изградње аутопута.

Шумама и шумским земљиштем у оквиру обухвата Просторног плана треба газдовати у складу са мерама заштите биодиверзитета, а у оквиру заштићених подручја у складу са мерама које су прописане у важећим актима о заштити.

Шуме у оквиру заштићених подручја имају, пре свега заштитну, а затим и социо-културну функцију. Шумама и шумским земљиштем на основу Закона о шумама, газдоваће се на основу планова газдовања шумама (план развоја шумске области, основа газдовања шумама и програма газдовања шумама), који међусобно морају бити усаглашени.

6.1.1. Климатске карактеристике

Према подацима са главних метеоролошких станица у Београду, Зрењанину и Новом Саду за временски период од 1981-2010. године, на основу анализираних климатских услова (температуре ваздуха, осунчања, облачности, падавина, влажности ваздуха и ветра), може се закључити да на подручју обухвата Просторног плана влада умерено-континентална клима са извесним специфичностима.

За сагледавање **климатских карактеристика** овог подручја, постоје расположиви метеоролошки подаци са следећих метеоролошких станица РХМЗ Србије и то: Београд, Зрењанин и Нови Сад. Подаци обрађују следеће климатске карактеристике: **падавине** (месечне и годишње суме, као и интензитети јаких киша краћих трајања), **температуре ваздуха** (средње месечне и годишње, као и екстремне годишње температуре ваздуха), **влажност ваздуха** (средње месечна и годишња), **ветар** (руже ветрова преоладавајућих праваца и брзина) и **снег** (број дана са снегом).

Утицај климатских фактора на будућу просторну и функционалну организацију подручја у обухвату Просторног плана највише ће се одразити кроз формирање ветрозаштитних појасева, повећања атарског зеленила, потребу вештачког наводњавања пољопривредног земљишта, као и анализу утицаја микроклиматских елемената на експлоатацију пута (појаве поледице, магле, снежни наноси...).

6.1.2. Сеизмичке карактеристике

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухвата Просторног плана има утврђен земљотрес јачине VII, VII-VIII, односно VIII – IX степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, за VIII степен „штетан земљотрес“, а за IX степен ће се манифестовати „разоран земљотрес“.

6.1.3. Природне вредности

Према условима заштите природе коридор аутопута пресеца:

1. Заштићена подручја са режимима заштите:

- део Специјалног резервата природе „Царска Бара“;
- део Специјалног резервата природе „Ритови доњег Потисја“;
- део Предела изузетних одлика „Потамишје“ и
- подручје планирано за заштиту Предела изузетних одлика „Слатине средњег Баната“.

2. Међународне еколошке коридоре од европског значаја: Бегеј, Тиса и Тамиш и

3. Локалне еколошке коридоре који су представљени водотоцима у природном и полуприродном стању, каналима са полуприродном вегетацијом и другим просторним ентитетима који утичу на карактер предела подручја обухвата Просторног плана (живице, пашњаци, ливаде и др.)³.

Табела 6: Заштићена подручја која пресецају коридор аутопута

Тип заштићеног природног добра	Назив	Оријентациона стационача
Специјални резерват природе	„Царска Бара“	59+462 – 60+000
Специјални резерват природе	„Ритови доњег Потисја“	73+779 – 77+671
Предео изузетних одлика	„Потамишје“	35+629 – 40+651

³ Списак природних добара је саставни део:

- Услови за израду Просторног плана посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад, број 03-2758/2-2020 од 30.11.2020. године, израђени од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад;
- Допуне услова за израду Просторног плана посебне намене коридора аутопута Београд – Зрењанин – Нови Сад, број 03-2758/5-2020 од 23.02.2021. године, израђени од стране Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад;

Табела 7: Међународни еколошки коридори који пресецају коридор аутопута

Еколошки коридор	Оријентациона стациоณาжа
Береј	57+969 – 58+213
Тиса	76+549 – 76+750
Тамиш	6+289 – 6+489 40+257 – 40+463

У оквиру шире зоне посматрања коридора аутопута се налазе **заштићена природна добра, станишта природних реткости од националног значаја и еколошки коридори**. Евидентирана су и **станишта природних реткости од међународног значаја** као Ботанички значајна подручја - **ИРА** (Important plant areas), Подручја значајна за очување птица - **ИВА** (Important bird areas), Одабрана подручја за дневне лептире – **РВА** (Prime Butterfly Areas) као и Емералд мреже⁴.

6.2. КУЛТУРНА ДОБРА

У границама Просторног плана, односно коридора планираног аутопута, налазе се археолошки локалитети - добра која уживају претходну заштиту. У широј зони посматрања налази се већи број непокретних културних добара (НКД) и добара која уживају претходну заштиту.⁵

Надлежне установе су евидентирале археолошке локалитете, и то:

- око 400 археолошких локалитета у широј зони посматрања;
- 40 археолошких локалитета обухвату Просторног плана.⁶

Табела 8: Археолошки локалитети - добра која уживају претходну заштиту

Р.бр.	Назив	Место/КО	Град/Јлс
1.	Локалитет „Ливаде 1“	Каћ	Нови Сад
2.	Локалитет „Ливаде 2“	Каћ	Нови Сад
3.	Локалитет „Над ритом 1“	Каћ	Нови Сад
4.	Локалитет „Попов салаш“	Каћ	Нови Сад
5.	Локалитет „Над ритом 2“	Каћ	Нови Сад
6.	Локалитет „Дуге слатине 1“	Каћ	Нови Сад
7.	Локалитет „Дуге слатине 2“	Каћ	Нови Сад
8.	Локалитет „Дуге слатине 3“	Каћ	Нови Сад
9.	Локалитет 10 и 10б „Над ритом 3“	Каћ	Нови Сад
10.	Локалитет „Над ритом 4“	Каћ	Нови Сад
11.	Локалитет „Над ритом 5“	Каћ	Нови Сад
12.	Локалитет „Над ритом 6“	Каћ	Нови Сад
13.	Локалитет „Над ритом 6“	Каћ	Нови Сад
14.	Део локалитета „Велики римски шанац“	Каћ, Ченеј	Нови Сад
15.	Локалитет 48	Ченеј	Нови Сад
16.	Археолошки локалитет на тремеђи три катастарске општине	Госпођинци, Ђурђево, Жабаљ	Жабаљ
17.	Шест археолошких локалитета	Ђурђево	Жабаљ
18.	Дванаест археолошких локалитета	Жабаљ	Жабаљ
19.	Локалитет „Немачко гробље“	Ечка	Зрењанин
20.	Локалитет „Коронка“	Словачки Арадац	Зрењанин
21.	Локалитет „Ливаде“	Фаркашдин	Зрењанин
22.	Локалитет „Мале Ливаде“	Глогоњ	Панчево
23.	Локалитет „Циглана“	Дебелача	Ковачица
24.	Хумка	Идвор	Ковачица

4 Приказани на Рефералној карти бр. 2. Инфраструктурни системи, природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

5 Сходно Закону о културним добрима („Службени Гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 6/20).

6 Приказани на Рефералној карти бр. 2. Инфраструктурни системи, природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

У обухвату Просторног плана, највећи број археолошких локалитета се налази у општини Жабал - деветнаест, петнаест у граду Новом Саду, три у граду Зрењанину, два у општини Ковачица и један археолошки локалитет у граду Панчево.

Приликом земљаних радова на изградњи аутопута и пратећих садржаја за потребе корисника аутопута, може се оштетити или трајно уништити покретни или непокретни археолошки материјал (добро које ужива предходну заштиту) који се налази на траси.

6.3. СТАНОВНИШТВО

Према подацима Републичког завода за статистику и Пописа становништва 2011. године, на простору у обухвату ширег посматрања планског подручја, живело је 300 932 становника. На наведеном подручју налазе се делови или цели привредни и урбани центри Београд, Нови Сад и Зрењанин, а у непосредној близини је и град Панчево, мањи општински центри Ковачица, Опово и Жабал и сеоска насеља.

Приликом одабира трасе планираног аутопута свеукупни социјални утицаји су сведени на минимум. У социјалној сфери се могу очекивати углавном позитивни ефекти и то како за локално становништво тако и за ширу друштвену заједницу. Планирани аутопут ће обезбедити бржи и безбеднији транспорт робе и путника, а побољшање виталних карактеристика може се очекивати применом комбинованих мера демографске политике и политике регионалног развоја.

6.4. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Просторно-функционални развој мреже насеља датог простора зависио је од самог положаја и улоге појединих насеља, али и од спољних утицаја ширег окружења.

Привредни културни и социјални развој подручја огледа се у јачању инфраструктурних веза, што ће омогућити ефикаснији и економичнији проток робе, путовања људи, размену информација и осталог. Добра приступачност саобраћајној инфраструктури предуслов је побољшања услова за остваривање уравнотеженог регионалног развоја и полицентричног система центара.

У обухвату Просторног плана односно широј зони посматрања, налазе се, према функционалној хијерархији центара, следећи центри:

- Београд - центар у категорији европских МЕГА 3;
- Нови Сад, центар функционално урбаног подручја међународног значаја;
- Зрењанин и Панчево (Панчево у непосредној близини шире зоне посматрања), центри функционално урбаног подручја државног значаја;
- Ковачица, Опово и Жабал – општински (локални центри).

6.5. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Информације о условима одвијања саобраћаја на државном путу се прослеђују служби за одржавање државног пута, полицији, медицинској и ватрогасној служби које ће, у свом домену, на основу достављених информација предузети потребне радње.

Концепција наплате путарине на аутопутевима је опредељена кроз затворени систем. За наплату путарине надлежана је служба односно сектор за наплату путарине (у оквиру ЈП

„Путеви Србије“) који обавља послове наплате путарине, као и послове надзора наплате путарине (видео надзор, аналитика и контрола), превоза и заштите новца и објеката, административно-техничке послове.

6.6. ПРИВРЕДА

Изградња аутопута, између осталог, има за циљ да стимулише привредни развој, унапреди комуникацију, регионалну и међурегионалну сарадњу.

Планирани аутопут повезује Београдски регион и регион Војводине, односно четири области: београдску, јужнобанатску, средњобанатску и јужнобачку. Након реализације аутопут ће представљати подстицајни фактор за развој привреде оба региона (односно све четири области). Привредна структура у обухвату зоне ширег посматрања планског подручја је диверзификована, уз велики значај прерађивачке индустрије, пољопривреде и сектора услужних делатности. Примарни сектор, у непосредном окружењу планираног аутопута је базиран на ратарској, повртарској, сточарској и у мањој мери воћарској производњи.

Секундарни сектор - Планирани аутопут ће повезати три велика индустријска центра Београд, Зрењанин и Нови Сад (у непосредној близини се налази и град Панчево) и неколико мањих општинских центара Ковачица, Опово и Жабаљ. Изградњом планираног аутопута очекује се децентрализација и дисперзија поједини индустријских функција из индустријских центара (Београд, Нови Сад и Зрењанин) у остала насеља нижег ранга као и диференциран развој малих и средњих предузећа.

Туризам - реализација планираног аутопута допринеће формирању боље и потпуније путне мреже и стварању новог транзитног/туринг туристичког правца који ће допринети повезивању туристичких кластера „Београд са околином“ и кластера „Војводина“. Изградњом планиране саобраћајнице биће повезане примарне туристичке дестинације односно дестинације са доминантном летњом понудом Нови Сад – Фрушка гора и Доње Потисје са секундарним туристичким простором који обухвата околину Београда. У погледу градских туристичких центара планирана саобраћајница ће повезати примарне градске туристички центре међународног значаја са целогодишњом понудом односно Београд и Нови Сад са секундарним градским туристичким центром националног значаја Зрењанином.

6.7. ИНФРАСТРУКТУРА

6.7.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни користе само при превозу масовних роба и делимично путника (железница).

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

У обухвату Просторног плана осим планираног аутопута као основног путног правца, налазе се и следећи државни путеви са којима аутопут има конфликтне тачке (укрштања или паралелна вођења):

- државни пут I6 реда бр.13, Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Киkinда-Зрењанин-Чента-Београд -северна тенгента око Београда,
  - државни пут I6 реда бр.12, Суботица-Сомбор-Озаци-Бачка Паланка-Нови Сад-Зрењанин-Житиште-Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња),
  - државни пут IIа реда бр.131, Чента - Опово – Јабука,
  - државни пут IIа реда бр.129, Каћ - Шајкаш - Тител - Перлез - Ковачица - Сечањ - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Јаша Томић),
  - државни пут IIа реда бр.130, Ечка - Ковачица - Јабука – Панчево,
- као и општинска (категорисана и некатегорисана) путна мрежа јединица локалних самоуправа кроз који аутопут пролази.

Железнички саобраћај је својевремено имао врло важну улогу у развоју овог подручја. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио је позиције које је некад имао.

Железнички саобраћај у обухвату Просторног плана одвија се преко железничких пруга:

- регионалне пруге бр.208, (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште,
- локалне пруге бр.304/305, Подбара – Распутница „3” – Распутница „2” – (Каћ)/ (Римски Шанчеви) – Распутница „1” – Распутница „3” – (Подбара);
- манипулативне пруге бр.407, Овча – Падинска Скела.

Железнички саобраћај има мали удео у транспортним кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због више компаративних предности у односу на друмски транспорт, могао би имати значајно учешће у прерасподели транспортног рада како у робном тако и путничком превозу.

Водни саобраћај је присутан у оквиру обухвата преко међудржавног водног/пловног пута реке Тисе, са минималним транспортним радом у робном транспорту и без путничког превоза пловилима.

6.7.2. Хидротехничка инфраструктура

На подручју обухваћеном Просторним планом развијаће се вишенаменски хидротехнички системи, којима се интегрално решавају проблеми коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава и то:

- регионални системи за обезбеђивање вода највишег квалитета, за насеља и оне индустрије које захтевају воду тог квалитета,
- регионални системи за коришћење, уређење и заштиту речних вода (тзв. речни системи), којима се подмирују остали корисници, уређују и штите воде.

Водотоци и водни објекти у оквиру границе планског подручја су:

Панчевачки рит, подручје које је са свих страна окружено рекама и одбрамбеним насипима, а коте терена се крећу од 69,50 мнм а југу код ушћа Тамиша, до 76,00 мнм а северном делу подручја у зони Карашца. У Панчевачком рити се налазе бројна насеља, индустријска зона, као и извориште панчевачког водовода на југоисточном делу рита.

Изградња система за одводњавање Панчевачког рита одвијала се сукцесивно од 1937. године када су изграђени насипи, прилагођавајући се актуелним проблемима и раније изграђеним системима. Основу система за одводњавање су чинили стари рукавци Дунава, водотоци Визељ, Дунавац, Кишвара, Бесни фок, Себеш, Каловита и Сибница. Панчевачки рит је подељен на више сливних подручја, која су међусобно повезана каналском мрежом. Унутрашње воде са подручја рита евакуишу се преко 7 црпних станица, од којих су у окружењу значајне ЦС „Јабук“, ЦС „Овча“, и ЦС „Рева“. У протеклом периоду у каналима код црпних станица одржавани су предвиђени радни нивои, али по правилу ближе максимуму. Режим рада у каналској мрежи Панчевачког рита је практично униформан на целом рити, јер су канали повезани, а капацитет црпних станица је задовољавао постојећи систем за одводњавање.

Каналска мрежа Панчевачког рита се по техничким карактеристикама може класификовати у следеће основне групе:

- остаци природних водотока који представљају колекторе највишег реда – Визељ, Себеш, Каловита и Сибница, ширине од 10 до 20 m, а дубине од 2-3 m, изузетно и више;
- главни канали који повезују старе рукавце или имају улогу колектора, ширине од 6-8 m, а дубине од 1,5 до 2,5 m;
- секундарна (плитка) каналска мрежа.

Нагиби косина канала су око 1:1,5 до 1:2, док је код неких природних водотока пад и блажи. На већем делу подручја каналска мрежа је у приличној мери запуштена, канали су обрасли вегетацијом, а поједини делови и шумом.

За подручје Панчевачког рита важи генерална оцена да има неуређени водни режим, због сувишних површинских вода од падавина и високих подземних вода. Изграђени системи за одводњавање у постојећим условима, нису у стању да елиминишу узроке неуређеног водног режима земљишта на већем делу рита. У условима поплавних таласа, када високи водостаји околних токова трају дуже, уобичајена појава је да нивои подземних вода избијају на терен на површинама рита у зони одбрамбених насипа. На делу подручја уз Дунав и Тамиш, нивои подземних вода се јављају врло плитко, на дубинама мањим од 0,5 m. Веће дубине подземне воде јављају се само на вишем делу у сливу црпних станица „Бељарица“ и „Чента“. На појединим пијезометрима долази и до изливања преко врха цеви.

Одбрамбени насип који штити подручје Панчевачког рита од високих вода реке Тамиш, коте круне насипа 77,00 мнм; у брањеном делу кота унутрашње средње ножице 74,70 мнм; кота доње ножице је 72,81 мнм, док је кота терена 71,19 мнм; у небрањеном делу кота спољне ножице је 72,86 мнм, а кота терена 71,88 мнм. Профил насипа уз реку Тамиш стац. km 63+540 је са ширином круне 4 m, и нагибима косина 1:3, према брањеној и небрањеној страни. Растојање од брањеног до небрањеног дела је 55 m, а растојање ножица је 39,60 m.

На месту укрштања саобраћајнице, нема коловозног застора по круни насипа. На предметној деоници насипа налази се насипска чуварница број 12 и ЦС „Јабука“ капацитета $3 \times 1,5 \text{ m}^3/\text{s}$. Основни хидротехнички услов је обезбеђење континуитета одбрамбене линије на условљеној коти одбране од поплава, а предметна деоница реке Тамиш, водотока I реда, налази се у Оперативном плану за одбрану од поплава за 2020. годину – Сектор Д.6.3.2., десни насип уз Тамиш од Панчева до Глогоња, 13,39 km.

Предметно подручје се одводњава преко ЦС „Јабука“, ЦС „Овча“ и ЦС „Рева“. Приликом функције одводњавања, максимални ниво у каналској мрежи је 70,00 мнм, а најнижи 69,50 мнм, док је при функцији наводњавања које се врши у летњем периоду ниво износи 70,00 мнм, изузетно 70,20 мнм.

Канал 4-93 (Р-7), припада сливу ЦС „Рева“ дужине 9+500 km, на стационачи km 6+450 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 68,95 мнм, кота воденог огледала 69,70 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал 3-2, припада сливу ЦС „Јабука“ дужине 4+500 km, на стационачи km 0+122 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 69,10 мнм, кота воденог огледала 70,06 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал ЈА-2, припада сливу ЦС „Јабука“ дужине 5+344 km, на стационачи km 0+282 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 67,71 мнм, кота леве обале 71,01 мнм, кота десне обале 70,70 мнм, кота воденог огледала 69,70 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал 6-24, припада сливу ЦС „Јабука“ дужине 1+370 km, на стационачи km 0+630 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 68,76 мнм, кота воденог огледала 69,12 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал 6-25, припада сливу ЦС „Јабука“ дужине 0+564 km, на стационачи km 0+475 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 68,75 мнм, кота воденог огледала 69,03 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал 6-25-1, припада сливу ЦС „Јабука“ дужине 1+493 km, на стационачи km 0+258 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 68,53 мнм, кота воденог огледала 68,95 мнм, нагиба косина 1:1,5, ширине дна 1,0 m и пад 0,1‰.

Канал Сибница, припада сливу ЦС „Овча“ дужине 21+700 km, на стационачи km 11+400 пресеца примарну трасу саобраћајнице. Кота дна канала износи 68,06 мнм, кота воденог огледала 69,14 мнм, кота леве обале 70,14 мнм, кота десне обале 70,38 мнм нагиба косина 1:2, ширине дна 4,0 m и пад 0,1‰.

Планирана траса аутопута се укршта са каналом Бегеј који припада Хидросистему ДТД на km 21+613 канала. Водостаји у каналу Бегеј су дириговани и на предметној локацији крећу се у следећим вредностима:

- максимални 77, 14 mnm
- минимални 74,00 mnm
- радни (најдужега трајања) од 74,10 mnm до 74,50 mnm.

Канал није у насипу, односно водостаји у каналу су нижи од коте околног терена.

Канал Бегеј спада у III категорију пловних путева где је омогућена двотрачна пловидба за пловила до 1000 тона носивости. Минимална пловна ширина на овој деоници канала износи 25 m, а дубина газа је 2,15 m.

На десној обали канала се налази насип за одбрану од великих вода канала, док на левој обали насип не постоји. Насип се налази у Оперативном плану одбране од поплава и припада деоници Д.20.1.1 Десни насип уз канал Бегеј (ХС ДТД) од Зрењанина до хидро чвора Стајићево, 18,55 km (стационача km 27+400-8+850). Укрштање планиране трасе аутопута са насипом је приближно на 23 km насипа.

Планирана траса аутопута се укршта са реком Тамиш на стациоณาма km 17+800 и km 64+700. Према расположивим подацима из Хидрауличког модела при изради карата угрожености и карата ризика од поплава за 2020. годину:

- на широј локацији укрштања трасе аутопута и Тамиша (стац. km 17+800) ниво воде повратног периода 100 година износи 76,32 mm при протоку од 1025 m³/s,
- на широј локацији укрштања трасе аутопута и Тамиша (стац. km 67+400) ниво воде повратног периода 100 година износи 77,34 mm при протоку од 1195 m³/s.

Званичне податке о меродавним водостајима треба прибавити од РХМЗ Београд.

6.7.3. Енергетска инфраструктура

Трасе далековода 400 kV, 220 kV и 110 kV, у власништву "Електромрежа Србије" А Д, које се налазе у обухвату Просторног плана и које се укрштају делом са обухватом Просторног плана и планираном трасом државног пута су:

ДВ 400 kV:

1. бр. 444 ТС Нови Сад 3 - ТС Суботица 3,
2. бр. 450 РП Младост - ТС Нови Сад 3 и
3. бр. 406/1 ТС Нови Сад 3 - РП Младост.

ДВ 220 kV:

1. бр. 217/2 ТС Нови Сад 3 - ТС Србобран,
2. бр. 217/1 ТС Обреновац - ТС Нови Сад 3,
3. бр. 275 ТС Нови Сад 3 - ТС Зрењанин 2;

ДВ 110 kV:

1. бр. 1106 ТС Нови Сад 3 - ТС Темерин,
2. бр. 127/2 ТС Нови Сад 3 - ТС Србобран,
3. бр. 127/1 ТС Нови Сад 1 - ТС Нови Сад 3,
4. бр. 1108 ТС Нови Сад 3 - ТС Футог,
5. бр. 1136 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 5,
6. бр. 1135 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 5,
7. 2x110 kV бр. 190Б ТС Нови Сад 2 - ТС Нови Сад 3, бр. 190А/2 ТС Римски Шанчеви - ТС Нови Сад 3,
8. бр. 1005 ТС Нови Сад 3 - ТЕ-ТО Нови Сад,
9. бр. 176/1 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 9,
10. бр. 175 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 4,
11. 2x110 kV бр. 190Б ТС Нови Сад 2 - ТС Нови Сад 3,
12. бр. 190А/2 ТС Римски Шанчеви - ТС Нови Сад 3,
13. бр. 1005 ТС Нови Сад 3 - ТЕ-ТО Нови Сад,
14. бр. 176/1 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 9,
15. бр. 175 ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 4,
16. 2x110 kV бр. 190А/1 ТС Римски Шанчеви - ТС Нови Сад 2, бр. 190А/2 ТС Римски Шанчеви - ТС Нови Сад 3,
17. 2x110 kV бр. 190А/1 ТС Римски Шанчеви - ТС Нови Сад 2, бр. 190Б ТС Нови Сад 2 - ТС Нови Сад 3,
18. бр. 176/2 ТС Нови Сад 9 - ТЕ-ТО Нови Сад,
19. бр. 176/3 ТЕ-ТО Нови Сад - ТС Нови Сад 4,
20. бр. 1173 ТС Темерин - ТС Жабаљ,
21. бр. 1131 ТС Зрењанин 2 - ТС Зрењанин 3,
22. бр. 1132 ТС Зрењанин 2 - ТС Зрењанин 3,
23. бр. 143 ТС Кикинда 1 - ТС Зрењанин 2,

24. бр. 142/3 ТС Нови Бечеј - ТС Зрењанин 2,
25. бр. 192 ТС Зрењанин 2 - ТС Бегејци,
26. бр. 1007 ТС Зрењанин 2 - ТЕ-ТО Зрењанин,
27. бр.254/2 ПРП Ковачица-ТС Зрењанин 2,
28. бр. 1006 ТС Зрењанин 2 - ТС Зрењанин 4,
29. бр. 183 ТС Зрењанин 1 - ТС Зрењанин 2,
30. бр. 142/4 ТС Зрењанин 2 - ТС Зрењанин 1,
31. бр. 1008 ТС Зрењанин 4 - ТЕ-ТО Зрењанин,
32. бр. 1001 ТС Дебелача - ТС Вршац 2,
33. бр. 1145/1 ТС Дебелача - ТС Качарево,
34. бр. 1145/2 ТС Качарево - ТС Панчево 2,
35. бр. 1153 ТС Београд 7 - ТС Панчево 2,
36. бр. 1109 ТС Београд 7 - ТС Панчево 2.

У обухвату Просторног плана налазе се трансформаторске станице ТС 400/220/110/35/10 kV „Нови Сад 3“ и ТС 400/220/110 kV „Зрењанин 2“ које су у власништву "Електромрежа Србије" А Д.

6.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

У границама обухвата Просторног плана, у коридорима постојећих саобраћајница свих нивоа саобраћајница, постоји изграђена подземна електронска комуникациона инфраструктура, која не сме бити угрожена активностима изградње путног коридора.

Постојећи ЕК објекти обезбеђују међумесни и месни телекомуникациони саобраћај. Било каквим грађевинским радовима не сме се довести у питање нормално функционисање телекомуникационог саобраћаја, односно адекватан приступ постојећим ЕК кабловима ради редовног одржавања или евентуалних интервенција на истим. Приликом извођења радова на изградњи аутопута, на местима непосредног приближавања обавезно је присуство овлашћеног лица ималаца ЕК инфраструктуре. Како не би, на било који начин, дошло до угрожавања механичке стабилности, електричне исправности и карактеристика постојећих подземних ЕК каблова, и како би се обезбедило нормално функционисање телекомуникационог саобраћаја, инвеститор-извођач радова је обавезан да предузме све потребне и одговарајуће мере предострожности, дужан је да све грађевинске радове у непосредној близини постојећих подземних ЕК каблова, на местима приближавања са постојећим ЕК кабловима изводи искључиво ручним путем, у складу са важећим техничким прописима, без употребе механизације, уз предузимање свих потребних мера заштите (обезбеђење од слегања, пробни шлицеви и сл.).

Заштиту-обезбеђење постојећих ЕК објеката извршити пре почетка извођења било каквих грађевинских радова. Израда техничке документације, трасирање и обележавање ЕК објеката мерним инструментом, као и радови на заштити-обезбеђењу постојећих ЕК објеката се изводе о трошку инвеститора који гради објекат.

6.7.5. Термоенергетска инфраструктура

На подручју Просторног плана коридор планираног аутопута украшта се са:

Транспортни гасоводи:

- Транспортни гасовод од челичних цеви МГ-02 од ГРЧ Госпођинци-ГМРС Нови Сад пречника DN200;

- Транспортни гасовод од челичних цеви РГ-04-04 од ГРЧ Госпођинци-ГМРС Нови Сад пречника DN300;
- Транспортни гасовод од челичних цеви МГ-04/II од ГРЧ Госпођинци-ГРЧ Батајница пречника DN750;
- Транспортни гасовод од челичних цеви РГ-04-17 од ГРЧ Батајница-ГМРС Панчево пречника DN500;
- Транспортни гасовод од челичних цеви РГ-04-11/III од ГРЧ Госпођинци-ГРЧ Футог пречника DN400;

Дистрибутивни гасоводи:

- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви МОР 16 bar ГМРС Жабал-МРС Ђурђево пречника DN100;
- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви МОР 16 bar Ечка-Лукићево пречника DN80;
- Дистрибутивни гасовод од челичних цеви МОР 16 bar Орловат-Фаркашкин пречника DN100 у изградњи;

На подручју Просторног плана коридор планираног аутопута укршта се са нафтоводом Елемир-Нови Сад, планираним енергетским коридором система продуктовода кроз Србију и планираним енергетским коридором магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске. Планирана траса магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске, деоница 2, пречника DN1200 и радног притиска 74 bar, је у фази припреме за реализацију.

На простору обухвата Просторног плана Привредном друштву НИС а.д. Нови Сад је:

- Решењем Министарства рударства и енергетике, бр. 310-02-059/2010-06, од 23.12.2019. године, одобрено прво продужење истражног рока за извођење геолошких истраживања нафте и гаса на територији Републике Србије, јужно од Саве и Дунава (истражни простор број 1915), одобрено основним Решењем Министарства рударства и енергетике бр. 310-02-059/2010-06 од 01.04.2010. године. Извођење геолошких истражних радова се врши према Пројекту геолошких истраживања нафте и гаса на истражном простору Србије јужно од Саве и Дунава.
- Решењем Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, број: 310-02-693/2013-01» од 26.06.2013. године, одобрен наставак извођења геолошких истраживања нафте и гаса на истражном простору јужни Банат. Извођење геолошких истражних радова се врши према Анексу Пројекта геолошких истраживања Јужног Баната.
- Решењем Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, број: 310-02-691/2013-01, од 26.06.2013. године, одобрен наставак извођења геолошких истраживања нафте и гаса на истражном простору средњи Банат. Извођење геолошких истражних радова се врши према Анексу Пројекта геолошких истраживања средњег Баната.
- Решењем Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, број: 310-02-686/2013-01, од 26.06.2013. године, одобрен наставак извођења геолошких истраживања нафте и гаса на истражном простору јужна Бачка. Извођење геолошких истражних радова се врши према Анексу Пројекта геолошких истраживања јужне Бачке.

6.8. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: елементарне непогоде - земљотреси, пожар, метеоролошке појаве: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град,), суша, олујни ветрови и поплаве, као и техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухвата Просторног плана има утврђен земљотрес јачине VII, VII-VIII, односно VIII - IX степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, за VIII степен „штетан земљотрес“, а за IX степен ће се манифестовати „разоран земљотрес“.

Настајање пожара, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

Појава града је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредне културе које су у том периоду и најосетљивије. Према условима РХМЗС у оквиру обухвата Просторног плана изграђене су две лансирне (противградне) станице - Мужља 1 и Јабука 2, у сврху заштите од града.

Преовлађујући ветрови на овом простору дувају из северозападног, западног и југоисточног (кошава) правца, те постоји ризик од јављања штете проузрокован олујним ветровима.

6.9. КВАЛИТЕТ ОСНОВНИХ ЧИНИЛАЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Оцена стања квалитета ваздуха на подручју на деоници планираног аутопута се може дати на основу увида у већи број ранијих извештаја о досада извршеним мерењима загађења ваздуха који се налазе у институцијама локалне самоуправе, стручним институтима и заводима. Генерално посматрано, емисије штетних материја (угљен-моноксид, азотни и сумпорни оксиди, угљоводоници, олово, формалдехиди) које су пореклом из саобраћаја увек су високе, што је посебно случај у нашој земљи услед технички лоше одржаваног возног парка као и лошег квалитета горива. Све постојеће информације указују на значајан утицај саобраћаја на квалитет ваздуха дуж постојеће деонице пута али се могу очекивати и на планираној деоници пута.

Квалитет вода је од посебног значаја не само за територију обухвата овог Просторног плана, већ и за подручје региона. Квалитет земљишта се мора посматрати кроз основне односе на релацији емисија-трансмисија-ефекти. Осим директног загађења путем расипања и изливања загађивача, овај однос подразумева и индиректни пут загађивања преко ваздуха.

На посматраном подручју, у посебној намени, нису вршена мерења буке. Назначајнији извору буке на планском подручју је бука настала услед одвијања саобраћаја на аутопуту. Дуж трасе планираног путног правца, лоцирано је неколико насеља која у планском периоду могу бити изложена повишеним вредностима саобраћајне буке. У наредној фази израде техничке документације, приликом израде Студије о процену утицаја на животну средину потребно је извршити моделовање буке и дефинисати места мониторинга постојећег стања, у току градње и експлоатације будуће саобраћајнице. Праћење мора да буде у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10).

7. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Током израде предметног плана и стратешке процене утицаја на животну средину, разматрана су питања у вези са заштитом животне средине и дефинисани услови под којима се планиране активности могу реализовати. Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција. У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су том контексту релевантни. Посебна пажња у посвећена је могућим утицајима Просторног плана и планских решења на квалитет животне средине у контексту еколошки најприхватљивијег решења којима ће бити умањена опасност од нарушавања квалитета животне средине на траси коридора планираног аутопута.

Критеријуми за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и програма садржани су у Прилогу I Закона о стратешкој процени утицаја. Ови критеријуми заснивају се на: карактеристикама плана/програма и карактеристикама утицаја. У конкретном случају, поред наведених критеријума, посебно је важна идентификација проблема заштите животне средине на простору који је под директним утицајем путног објекта и активности и анализа могућих импликација наведених активности на квалитет животне средине, а посебно на:

- квалитет основних чинилаца животне средине,
- повећање интензитета буке,
- непокретна културна добра,
- утицаје у случају акцидентних ситуација.

На основу анализе планских решења, посебно су разматране могуће импликације будућег планираног аутопута и пратећих садржаја на животну средину јер наведене активности имплицирају доминантне утицаје изградње и одвијања саобраћаја на чиниоце животне средине посебно у деловима трасе где пролази аутопут кроз насељена места и заштићена природна добра и посебно вредне делове природе. Иако ће ове активности и објекти бити у фокусу, са еколошких и социо- економских аспеката су анализирани све стратешке смернице дефинисане Просторним планом, укључујући и утицаје (позитивне и негативне). Такође, с обзиром на планиране намене, нису разматрани утицаји које планирани објекти и активности по природи намене и техничко-технолошким карактеристикама не могу имати на квалитет животне средине.

8. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)

Заштита животне средине је један од приоритетних друштвених задатака. Негативни утицаји су углавном последица погрешно планиране изградње, испуштања непречишћених отпадних вода у водотоке, саобраћајних система, као и непознавања основних законитости из домена животне средине.

Циљ вршења Стратешке процене утицаја, чији је резултат израда Извештаја, је пре свега сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану.

Аутопут Београд-Зрењанин-Нови Сад као пут највишег хијерархијског нивоа и техничког стандарда, представља саобраћајну основу Републике Србије која треба да обезбеди брз, безбедан и удобан саобраћај свим корисницима аутопута, као и што рационалније укључивање на аутопут и његово коришћење свим моторизованим комитентима из гравитационе зоне, уз обезбеђење довољне приступачности путем довољног броја укрштања и петљи, као и обезбеђење паралелних путних праваца у оквиру категорисане мреже путева и изградњу задовољавајућег броја денивелисаних укрштања како би се обезбедила рационалнија обрада земљишта.

У стратешкој процени, акценат је стављен на анализу планских решења, која могу имати утицаја на животну средину.

У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину и планске мере заштите које ће потенцијалне негативне ефекте плана довести на ниво прихватљивости, а који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе.

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења, већ су планска решења дефинисана за ону варијанту из Материјала за рани јавни увид која је одабрана и разрађује се кроз идејни пројекат. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у Просторном плану, а предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана, тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- Нереализовање смерница из плана вишег реда и других обавезујућих докумената а;
- Неадекватна узурпација и изградња простора, праћена повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха.

9. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Према карактеристикама подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, као фаза у изради планског документа предвиђена је израда Материјала за рани јавни увид, чиме се обезбеђује учешће заинтересованих, са могућношћу давања примедби и сугестија на концепцију планских решења.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован после доношења одлуке о изради планског документа, а пре формирања Нацрта планског документа.

У току израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су следећи услови и сагласности надлежних институција:

1. МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА, Булевар Михајла Пупина бр. 2, 11 070 Нови Београд
2. МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, Дирекција за водне путеве, Немањина 22-26, 11 000 Београд
3. МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, Влајковићева 10, 11 000 Београд
4. МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА, Немањина 22-26, 11 000 Београд
5. МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА, Немањина 22-26, 11 000 Београд
6. МИНИСТАРСТВО ПРИВРЕДЕ, Кнеза Милоша бр. 20, 11 000 Београд
7. МИНИСТАРСТВО ОМЛАДИНЕ И СПОРТА, Булевар Михаила Пупина бр. 2, 11 000 Београд
8. МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, Републичка дирекција за воде, Булевар уметности 2а, 11 070 Нови Београд
9. МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ, Немањина 22-26, 11 000 Београд
10. МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, Булевар Михајла Пупина 2, 11070 Нови Београд
11. МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Кнеза Милоша 101, 11000 Београд
12. МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА, Влајковићева 3, 11 000 Београд
13. МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ, Немањина 22-26, 11 000 Београд
14. ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПУТЕВИ СРБИЈЕ”, Булевар краља Александра 282, 11 000 Београд
15. „ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ” А.Д. БЕОГРАД, Немањина 6, 11 000 Београд
16. ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Скадарска 23, 11 000 Београд
17. НАФТНА ИНДУСТРИЈА СРБИЈЕ А.Д., Народног фронта 12, 21000 Нови Сад
18. ЈП „СРБИЈАГАС”, Народног фронта 12, 21 000 Нови Сад
19. ЈП „ТРАНСНАФТА”, Бјелановићева 2, 11000 Београд
20. ГАСТРАНС Д.О.О. НОВИ САД, Народног фронта 12, 21000 Нови Сад
21. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ”, Кнеза Милоша 11, 11000 Београд
22. ЈП ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ, Балканска 13, 11000 Београд
23. „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О.О., Мекензијева 37, 11000 Београд
24. РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД, Ташмајдански парк б.б., П.фах 16, 11 120 Београд
25. РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД, Кнеза Вишеслава 66, 11 000 Београд
26. РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, Радослава Грујића 11, 11 000 Београд
27. ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ, Штросмајерова 22, 21131 Петроварадин
28. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ЗРЕЊАНИН, Трг др Зорана Ђинђића 1, 23000 Зрењанин
29. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ПАНЧЕВО, Жарка Зрењанина 17, 26101 Панчево
30. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ГРАДА БЕОГРАДА, Калемегдан Горњи град 14, 11000 Београд
31. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ, Др Ивана Рибара 91, 11 070 Нови Београд
32. ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ, Радничка 20а, 21000 Нови Сад
33. ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, Сектор за мониторинг и информациони систем животне средине, Булевар Михајла Пупина 16, 21101 Нови Сад

34. ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ, Булевар Михајла Пупина 16, 21101 Нови Сад
35. ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО, Булевар Михајла Пупина 16, 21101 Нови Сад
36. ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ, МЕЂУРЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ, Булевар Михајла Пупина 16, 21101 Нови Сад
37. ЈП „СРБИЈАШУМЕ”, Булевар Михајла Пупина 113, 11 070 Нови Београд
38. ЈП „ВОЈВОДИНА ШУМЕ”, Прерадовићева 2, 21000 Петроварадин
39. ЈВП „СРБИЈАВОДЕ”, Булевар уметности 2а, 11 070 Нови Београд
40. ЈВП „ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ“, Булевар Михајла Пупина 25, 21101 Нови Сад
41. ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ, Војводе Тозе 31, 11 050 Београд
42. ЈП „ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ”, Јована Ристића 1, 11 000 Београд
43. ЈП „ПОШТА СРБИЈЕ”, Дирекција за поштанску везу, Таковска 2, 11 000 Београд
44. „ТЕЛЕКОМ СРБИЈА” А. Д. Дирекција за технику, Таковска 2, 11 000 Београд
45. VIP MOBILE D.O.O. (Сектор за просторно планирање и урбанизам), Сектор приступне мреже, Милутина Миланковића 1 ж, 11070 Београд
46. СББ - СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ, Булевар Зорана Ђинђића 8а, 11 000 Београд
47. РАТЕЛ - РЕПУБЛИЧКА АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ, Вишњићева 8, 11 000 Београд
48. КОНТРОЛА ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ – „SMATSA” ДОО, Трг Николе Пашића 10, 11 000 Београд
49. ГРАД БЕОГРАД, Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове, Краљице Марије 1/VIII-X, 11000 Београд
50. ГРАД БЕОГРАД, Секретаријат за заштиту животне средине, Масарикова 5/XI, 11000 Београд
51. ГРАД ПАНЧЕВО, Секретаријат за урбанизам, грађевинске, стамбено-комуналне послове и саобраћај, Трг краља Петра I, 2-4, 26101 Панчево
52. ГРАД ПАНЧЕВО, Секретаријат за заштиту животне средине, Трг Краља Петра I, 2-4, 26101 Панчево
53. ГРАД ЗРЕЊАНИН, Одељење за урбанизам, Одсек за урбанизам и просторно планирање, Трг слободе 10, 23000 Зрењанин
54. ГРАД ЗРЕЊАНИН, Градска управа Зрењанин, Одсек за заштиту и унапређивање животне средине, Слободана Бурсаћа 4, 23101 Зрењанин
55. ГРАД НОВИ САД, Градска управа за заштиту животне средине, Руменачка 110, 21000 Нови Сад
56. ОПШТИНА ОПОВО, Председник Општине Опово, Одељење за имовинско правне, стамбено комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине, Бориса Кидрича 10, 26204 Опово
57. ОПШТИНА КОВАЧИЦА, Одељење за урбанизам, стамбено-комуналну делатност, заштиту животне средине, саобраћај и енергетику, имовинско-правне и инспекцијске послове, Маршала Тита 50, 26210 Ковачица
58. ОПШТИНА ЖАБАЉ, Одељење за урбанизам, грађевинарство, озаконење и саобраћај, Николе Тесле 45, 21230 Жабалъ
59. ОПШТИНА ЖАБАЉ, Одељење за имовинске, стамбено - комуналне послове и заштиту животне средине, Николе Тесле 45, 21230 Жабалъ
60. ЈКП ПУТ НОВИ САД, Руменачка 150А, 21000 Нови Сад
61. ЈКП БЕОГРАД-ПУТ, Драгослава Срејовића 8а, 11000 Београд
62. ЈП УРБАНИЗАМ НОВИ САД, Булевар Цара Лазара 3/III, 21000 Нови Сад
63. ЈП УРБАНИЗАМ ЗРЕЊАНИН, Слободана Бурсаћа 4, 23000 Зрењанин
64. ЈП „УРБАНИЗАМ“ ПАНЧЕВО, Карађорђева 4, 26000 Панчево
65. ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ НОВИ САД, Масарикова 17, 21000 Нови Сад
66. ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ПАНЧЕВО, Ослобођења 15, 26000 Панчево
67. ЈКП „БЕОГРАДСКИ ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ БЕОГРАД, Служба за развој, Делиградска 28, 11000 Београд
68. ЈКП „БЕОГРАДСКИ ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ БЕОГРАД, Сектор за развој и пројектовање, Делиградска 28, 11000 Београд
69. ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ЗРЕЊАНИН, Петефијева 3, 23000 Зрењанин
70. ЈКП „ЕЛАН“, КОВАЧИЦА, Јаношикова 123, 26210 Ковачица
71. ЈП „МЛАДОСТ“ ОПОВО, Иве Лола Рибара 1Ј, 26204 Опово
72. ЈКП „ВОДОВОД ОПШТИНЕ ЖАБАЉ“, Светог Николе 7, 21230 Жабалъ
73. ЈКП „РАД“, Трг ослобођења 11, 26213 Црепаја
74. УСТАНОВА „РЕЗЕРВАТИ ПРИРОДЕ“ ЗРЕЊАНИН, Војводе Петра Бојовића 2, 23000 Зрењанин
75. УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАД, Палмотићева 30, 11000 Београд
76. ЗАВОД ЗА СПОРТ И МЕДИЦИНУ СПОРТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Сектор за пројектовање и развој, ИНДОК одељење, Кнеза Вишеслава 72, 11030 Београд
77. ЦЕТИН ДОО БЕОГРАД, Омладинских бригада 90, 11070 Београд

Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању.

Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава Просторни план ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора приликом извођења радова на изградњи и експлоатацији аутопута кроз активну примену мера заштите природних ресурса, животне средине, безбедности и здравља људи.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене, у складу са условима надлежних органа и организација, усклађујући потребе свих актера на простору.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Заштита и очување квалитета ваздуха;
- Б. Унапређење квалитета подземних и површинских вода;
- В. Очување пољопривредног и шумског земљишта;

- Г. Очување и унапређење предела;
- Д. Очување природних добара;
- Ђ. Очување културних добара;
- Е. Смањење утицаја на становништво, насеља и објекте;
- Ж. Подстицање економског развоја и запослениости;
- З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева стратешке процене Просторног плана, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину.

Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора, обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослањали на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Плана и планираних активности.

На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Просторног плана релевантни су индикатори приказани у Табели 8.

Табела 9: Индикатори СПУ

Индикатори
Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO ₂ , NO ₂ , CO и PM ₁₀ као последица изградње пута
Serbian Water Quality Index (SWQI)*
Емисије загађујућих материја у водна тела*
Промена површина намене земљишта (%)
Штете у шумама*
Угрожене и заштићене врсте*
Диверзитет врста*
Управљање контаминираним локалитетима*
Заштићена подручја*
Бр. и значај потенцијално угрожених НКД
Бр. стамбених објеката у зони са повећаним нивоом буке
Бр. објеката за уклањање
Број запослених на изградњи и у експлоатацији пута
Дужина нових/ реконструисаних путева (km)
Повезивање са постојећим путевима
Површина обухваћена могућим удесима
Изложеност становништва, објеката, биљног и животињског света могућим удесима

* дефиниција и опис индикатора, као и методологија израчунавања дати су у Прилогу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине.

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја, те на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Истиче се и то да је стратешка процена делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама.

Како би била потпуно интегрисана, процедура стратешке процене треба да се преплиће са процедуром израде Просторног плана.

Табела 10. приказује принцип по којем се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 10: Веза између фаза израде Плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза - пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана Израда Нацрта просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) - формулисање Извештаја о стратешкој процени
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе - у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може ићи упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности били усаглашени са циљем Нацрта Просторног плана. Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Заштита и очување квалитета ваздуха,
- Б. Унапређење квалитета подземних и површинских вода,
- В. Очување пољопривредног и шумског земљишта,
- Г. Очување и унапређење предела,
- Д. Очување природних добара,
- Ђ. Очување културних добара,
- Е. Смањење утицаја на становништво, насеља и објекте,
- Ж. Подстицање економског развоја и запоследности,
- З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

У табели 11. приказана је компатибилност општих циљева Просторног плана и посебних циљева стратешке процене.

У предметној стратешкој процени није утврђена компатибилност свих појединачних и посебних циљева Просторног плана и стратешке процене, јер су сви посебни циљеви Просторног плана усклађени са општим циљевима у Плану.

Табела 11: Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З
Утврђивање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад, дефинише посебан режим заштите коридора и контактних подручја, обезбеђује услови за очување и унапређење квалитета саобраћајне повезаности и доступности насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем заштитном појасу државног пута и зони његовог утицаја	+	+	+	0/-	0/+	0	+	+	+
Дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у ширем заштитном појасу и зони утицаја аутопута, ради боље интеграције и веће улоге државног пута и утицаја на привредни и социјални развој окружења	+	+	+	0	0/+	0	+	+	+
Утврђивање трасе аутопута и саобраћајних веза са мрежом државних и општинских путева у окружењу коридора одређивањем оптималних локација петљи и денивелисаних укрштања	0	0	0	0/-	0	0	+	+	+
Утврђивање алтернативне саобраћајнице аутопута, без наплате путарине и утврђивање локација функционалних пратећих садржаја аутопута- база за одржавање и наплате путарине, као и пратећих садржаја	0	0	0	0	0	0	0/+	0/+	+
Усклађивање положаја аутопута и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, енергетске и електронске инфраструктуре) и њихових заштитних појасева	+	+	0	0/-	0	0	+	0/+	+
Интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на целом подручју обухвата Плана, као и заштита од великих вода, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима простора, а уједно је уклопљен и у водне системе вишег реда утврђене Водопривредном основом Републике Србије и Просторним планом Републике Србије	0	+	0	+	+	+	+	+	+
Заштита и унапређење квалитета вода до нивоа прописаних класа квалитета површинских вода (Дунав, Тиса, Тамиш, Бегеј) и потпуна заштита квалитета подземних вода намењених водоснабдевању насеља	0	+	0	+	+	0	+	+	+
Обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће преносне мреже и мреже дистрибутивног система електричне енергије и међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће мреже преносног система електричне и мреже дистрибутивног система електричне енергије	0	0	0	0	0	0	+	+	+
Обезбеђење услова за изградњу нове електроенергетске мреже, преносне и дистрибутивне, и реконструкцију и ревитализацију постојеће у складу са плановима развоја надлежних оператора, као и мреже дистрибутивног система електричне енергије у функцији аутопута	0	0	0	0/-	0	0	+	+	+
Обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће електронске комуникационе мреже и међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће електронске комуникационе мреже	0	0	0	0	0	0	+	+	+
Међусобно усклађивање планираног инфраструктурног путног коридора са постојећим и планираним објектима термоенергетске инфраструктуре	0	0	0	0	0	0	+	+	+
Смањење негативних утицаја аутопута на животну средину у ширем заштитном појасу и зони његовог утицаја и обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред насеља	+	+	+	+	+	+	+	0/+	+
Очување и унапређење природних, културних и других вредности у коридору и пејзажно уређење трасе и објеката аутопута, очување карактера предела у коридору и на подручју Просторног плана	+	+	+	+	+	+	+	0/+	+

ЦИЉЕВИ ПЛАНА		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З
Очување и заштита регионалних и локалних изворишта водоснабдевања и квалитета воде у водотоцима и каналима у коридору и зони његовог утицаја		+	+	0	0/+	+	0/+	+	0/+	+
Омогућавање остварења одрживог развоја пољопривредне производње у зони утицаја коридора и максимално очување постојећег квалитета пољопривредног земљишта		+	+	0	0/+	+	0	+	+	+
Усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора кроз шуме и шумско земљиште		+	0	+	+	+	0	+	0/+	+
Развој туризма прилагођеног потребама туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на коридору поставља у погледу удобности и безбедности путовања.		0	0	0	+	+	+	+	+	+

+ -позитивно, 0- неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом се сагледавају могући негативни утицаји планских решења на квалитет животне средине, из чега следи дефинисање мера за превенцију или минимизацију истих.

Стратешком проценом се разматрају питања и проблеми везани за заштиту животне средине, који се односе на:

- утицај досадашњих саобраћајних активности у региону и повећање потребе за побољшањем путне инфраструктуре услед економског развоја
- Утицај планираног аутопута на природне ресурсе
- Мере и услове заштите животне средине током извођења радова и након извођења радова и привођења простора планираној намени, односно изградњи аутопута.

У поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- Природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- Створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења простора и планирано уређење;
- Стање комуналне опремљености и уређености простора;
- Стање и статус природних вредности;
- Услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- Циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеве предметног Просторног плана.

Планска решења формулисана су у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, и другим значајним документима за овај простор.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору. Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Данас присутне негативне последице углавном су последица непоштовања планских докумената, испуштања непречишћених отпадних вода у реципијенте, недостатка еколошке свести и поштовања принципа „загађивач плаћа“, неконтролисане и неадекватне употребе енергије, непостојања система мониторинга квалитета параметара животне средине као и других непознавања основних законитости из домена животне средине.

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих. У циљу остварења приоритетног циља, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планска решења на животну средину.

У наредној табели је дат преглед планских решења по секторима плана, док су у наредним поглављима сагледавани утицаји планских решења по секторима плана у односу на циљеве стратешке процене.

Табела 12: Планска решења обухваћена стратешком проценом утицаја

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	
1.	Забрана упуштања непречишћених вода у упојне бунаре, природне ретензије и водопрпусне септичке јаме или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним и површинским водама, посебно на подручју посебне намене
2.	Успостављање континуираног праћења стања животне средине, односно: праћењем емисије загађујућих материја у ваздух, подземне и површинске воде и земљиште и мониторинга буке (у зони утицаја аутопута и мотопута уколико се Студијом процене утицаја пројектне документације покаже као потребно)
3.	Пречишћавање (примарно и секундарно) отпадних вода до траженог степена квалитета за реципијент
Заштита природних вредности	
4.	У оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке и геолошке разноврсности, спроводиће се заштита простора у складу са мерама заштите природе
5.	Газдовање шумским земљиштем у складу са мерама заштите биодиверзитета, а у оквиру заштићених подручја у складу са мерама које су прописане у важећим актима о заштити
6.	Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја у складу са донетим уредбама о заштити
7.	Заштита строго заштићених врста спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама
8.	Заштита еколошке мреже на основу Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоне и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта
9.	Заштита свих вредности и специфичне просторне целине, односно структуре, разноврсности и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предеоних подцелина
Заштита животне средине и здравља становништва	
10.	Ревитализација и рекултивација деградираних простора, унапређење квалитета животне средине са циљем унапређења животних услова на планском подручју
11.	Успостављање мониторинга медијуме животне средине и примена мера заштите животне средине у току изградње и експлоатације свих објеката у обухвату Просторног плана, а у функцији аутопута и мотопута као и пратећих садржаја
Управљање отпадом	
12.	Одлагање комуналног и других врста отпада у складу са регионалним плановима управљања отпадом и локалним плановима за територијалне јединице које су обухваћене овим Просторним планом
Унапређење водне инфраструктуре	
13.	Изградња нових водопривредних објеката и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице)
14.	Обезбеђење одговарајућих услова у смислу комуналне опремљености простора, као и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	
15.	Изградња аутопутског профила, са мотопутем, алтернативном и повезном саобраћајницом

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
16.	Реализација функционалних и пратећих садржаја за кориснике аутопута
17.	Минимизирање утицаја коридора на природне ресурсе, непокретна и културна добра правилним избором и позиционирањем трасе
18.	Коришћење савремених технологија приликом изградње и експлоатације аутопута
19.	Примена савремених техничко-технолошких мера у току изградње/експлоатације, у циљу заштите околине од утицаја саобраћаја (вода, земљиште, ваздух, бука)
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
20.	Примена мера заштите у складу са мерама заштите од ванредних ситуација
21.	Формирање заштитних појасева зеленила на простору у обухвату Просторног плана, у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта – у функцији заштите каналске мреже, заштите од ветра, заштите пољопривредног земљишта и усева.

2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

У циљу остварења приоритетног циља, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину.

Процена утицаја варијантних решења

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;
- Варијантно решење 2 - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Стратешка процена се бави разрадом варијанте реализације, односно не реализације планских активности, док се пројектна документација односно студија процене утицаја на животну средину бави разматрањем техничких и технолошких варијанти.

Током израде генералног и идејног пројекта које је представљало основ за израду овог Просторног плана и дефинисања планских решења, разматрано је неколико варијанти у погледу избора трасе аутопута, при чему је изабрана траса разрађена у овом Просторном плану а самим тим и у стратешкој процени која разматра утицаје планских решења на животну средину.

С обзиром на стање канала са еколошког аспекта, у даљим разматрањима посматрана су два варијантна решења 1 и 2. што је приказано у наредној табели.

Табела 13: Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеви стратешке процене

А. Заштита и очување квалитета ваздуха;
Б. Унапређење квалитета подземних и површинских вода
В. Очување пољопривредног и шумског земљишта;
Г. Очување и унапређење предела
Д. Очување природних добара
Ђ. Очување културних добара
Е. Смањење утицаја на становништво, насеља и објекте
Ж. Подстицање економског развоја и запослености
З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација

СЕКТОР ПЛАНА	СЦЕНАРИО РАЗВОЈА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ								
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	ВАРИЈАНТА 1	0	0/+	0/+	+	0/+	0	0/+	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	0/-	+	0/+	+	+	+
Заштита природних вредности	ВАРИЈАНТА 1	0/+	0/+	0/-	-	-	-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0/+	+	+	+
Заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0/+	+	+	+
Управљање отпадом	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0/+	+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0	+	0/+	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0/+	0/-	+	+	0	+	+	+
Заштита од природних и техничко-технолошких Удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+

+ - укупно позитиван утицај, - - укупно негативан утицај, 0 - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине и неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, неконтролисаног испуштања отпадних вода, нарушавања здравља становништва и других негативних утицаја на подземне воде, земљиште итд;
2. У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области економије и привреде али и заштите животне средине, водне инфраструктуре, заштите земљишта и здравља становништва.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

3.2. ИНФРАСТРУКТУРА

3.2.1. Саобраћајна инфраструктура

Мере заштите земљишта, површинских и подземних вода у току изградње аутопута:

- ископ и израду темеља за обалне стубове, потпорне зидова и др. објекте који се налазе на, или у близини тела површинских вода, вршити у периоду ниског водостаја (јул - септембар), како би се негативни утицаји на реке и њихове обале свели на минимум;

- у непосредној близини река се мора избећи просипање било каквих опасних материја. У том смислу, од извођача радова треба захтевати да за своје машине користе биоразградива средства за подмазивање као и биоразградива уља за мењаче, како би се на минимум свело загађивање у току извођења радова;
- одржавање, пуњење горивом и чишћење грађевинских машина вршити на локацијама које су удаљене од водотокова и које ће бити дефинисане пре почетка извођења радова;
- обале река у истражном простору треба заштитити оградама у току фазе изградње, у циљу спречавања негативних утицаја који могу бити изазвани возњом и искрцавањем материјала у близини истих;
- онемогућити возњу машина унутар река, потока или на њиховим обалама, изузев у случајевима када је то немогуће избећи због изградње неког објекта или конструкције;
- дефинисати одговарајуће складиштење и руковођење нафтним дериватима и бојама. Избегавати истакања супстанци опасних по воду, као што су уља и мазива а у случајевима неконтролисаног просипања, предузети хитне акције чишћења. Отпадни материјали од одржавања механизације се мора одлагати на депоније отпада.

Мере заштите у току експлоатације аутопута:

- контролисано сакупљање атмосферских отпадних вода које се сливају са коловозних површина (затворени систем одводњавања);
- пречишћавање атмосферски и отпадних вода пре њиховог упуштања у реципијент у оквиру свих функционалних и пратећих садржаја за кориснике.

Мере заштите од загађења ваздуха:

- формирањем зелених појасева, смањиће се негативни ефекти загађења ваздуха. Појасеве треба лоцирати на свим деоницама где пут тангира рурална и урбана насеља. Тамо где нема просторних могућности за формирање заштитних зелених појасева предвидети постављање физичких баријера;
- одговарајућим хортикултурним решењем обезбедиће се заштита од појачаног загађивања ваздуха од пута на локацијама пратећих садржаја (одморишта, паркиралишта).

Мере заштите вегетације, флоре и фауне

- подизање заштитне ограде око аутопута, што представља сигурну заштиту од излетања животиња на пут и њиховог изгинућа;
- у случају акцидентата у зони коридора аутопута, препоручује се интензиван мониторинг врста угрожених удесом и то не само мониторинг стања популација, већ и мониторинг стања станишта;
- трасе инфраструктурних система предвидети тако да се планираним радовима потпуно не униште већи шумски комплекси, приобаља водотока, делови мочварних површина, напуштени делови корита и др.;
- при одређивању локација пратећих садржаја неопходно је узети у обзир решења која ће постојећи зелени фонд максимално очувати, а посебно високо зеленило, вреднија појединачна стабла, групације и шумарке.

Мере заштите од буке

При анализи утицаја саобраћајне буке, неопходно је водити рачуна о граничним растојањима пута у односу на насеља, која је потребно реализовати како би се избегао негативан утицај саобраћајне буке од планиране аутопутске саобраћајнице.

Редукцију нивоа буке је могуће постићи избором и самим пројектним решењима трасе или заштитним конструкцијама за смањење утицаја буке (панели, зидови) који заузимају мање простора и којима се постижу се врло значајни ефекти редукције буке.

3.2.2. Водна инфраструктура

Изградња саобраћајница може доћи у колизију са осталим привредним гранама у погледу намене простора. То се пре свега односи на водопривреду која се бави пројектовањем, уређењем, коришћењем и заштитом водних ресурса. Основна заједничка тачка су им коришћење речних долина и подела простора на њима. Због тога се пре изградње било какве саобраћајнице морају ускладити, веома често, опречни интереси и интеракције између путева, привреде и водопривреде. Да би се то постигло, неопходно је поштовати водне услове и ограничења која већ постоје на одређеном простору, или се неким законским актом планирају да се изграде у наредном периоду.

Од посебног је значаја очување квалитета вода на нивоу који обезбеђује коришћење вода за кориснике са највишим захтевима, јер се у случају загађења, односно прекорачења стандарда, корисне речне воде претварају у мање корисне или бескорисне воде (са релативно малим количинама опасних и штетних супстанци могу се врло велике количине вода учинити неупотребљивим). Тако се и вредност постојећих експлоатабилних ресурса вода умањује, односно ови ресурси постају неупотребљиви.

Да се у хидротехничком делу главног пројекта предвиде рационална и економична техничка решења предметних објеката којима ће се у водном земљишту, постојећи водни режим очувати, односно унапредити, остварити стабилност пута и мостова у таквом водном режиму; заштитити водоток од загађивања материјама са коловоза пута и мостова и др, о трошку инвеститора предметних саобраћајних објеката.

Спровести одговарајуће хидрауличке прорачуне као и димензионисање објеката на основу података о карактеристичним рачунским протицајима или осматреним протицајима и нивоима – мишљење републичке организације надлежне за хидрометеоролошке послове (РХМЗ).

Да се предвиди оптимални протицајни отвор мостова (распон, висина, доња ивица конструкције) који ће да пропусти рачунске велике воде без штетног дејства на околни терен (поплаве и др.) и да истовремено буде довољно сигуран за саму конструкцију аутопута и мостова при протицању великих вода, наноса и леда, узимајући у обзир и утицај притока.

Да се предвиде мостовски стубови и ослонци (у кориту водотока или изван речног корита) који ће стварати најмање отпоре при отицању вода, односно, који ће бити хидраулички обликовани (кружни, елипсasti, и сл.) и паралелни струјницама речног тока, тако да не изазивају дубинску ерозију (дуж речног корита), локалну ерозију (око стубова моста) и бочну ерозију (на обалама) а која би могла да угрози стабилност моста и објеката, земљиште, и др.

У случају да се јавља дубинска и бочна ерозија у зони обала, мостовских стубова и ослонаца, предвидети техничка решења којима ће се осигурати ослонци и стубови и стабилизovati речно дно узводно и низводно од моста и дуж речног корита односно, докле се осећа негативан хидраулички утицај мостовског сужења на режим отицања вода, наноса и леда о трошку инвеститора моста.

Изградњом објеката омогућити отицање унутрашњих или узводних вода и за њихово одвођење предвидети одговарајуће мере и објекте.

На местима укрштања са бујичним водотоковима, предвидети антиерозивне мере и остале радове на обезбеђењу дна и косина водотокова.

Да се предвиде техничка решења за сакупљање, одвођење, пречишћавање и испуштање пречишћених вода са коловоза пута и мостова. Атмосферске воде пречистити до нивоа који испуњава услове за граничне вредности емисије, односно, да квалитет ових вода не нарушава стандарде квалитета животне средине.

Да се на местима укрштања трасе аутопута и мостова са водотоцима и каналима, техничка решења изградње предметних саобраћајних објеката усагласе са плановима за одбрану од поплава, и предвиди несметан прилаз службама и механизацији за одбрану од поплава заштитним водним објектима, и др.

Техничком документацијом предвидети технологију изградње аутопута којом се не ремети режим течења. Такође неопходно предвидети да се не постављају скеле, оплате за бетон и друге конструкције, које представљају препреке у водотоку, као ни депоновање материјала у кориту водотока.

3.2.3. Електроенергетска инфраструктура

Превентивне мере заштите животне средине од утицаја далековода 110kV, 220 kV и 400 kV ће се постићи одржавањем прописаних сигурносних висина и удаљености у заштитном појасу далековода, што ће смањити ризик негативних утицаја на здравље људи.

Због сигурности од акцидената, мере заштите, се односе на појачану механичку сигурност елемената далековода на местима укрштања са утопутем.

3.2.4. Термоенергетска инфраструктура

Транспортни гасоводи, нафтоводи и продуктоводи

Приликом извођења било каквих радова потребно је да се радни појас формира тако да тешка возила не прелазе преко транспортних гасовода, нафтовода и продуктовода на местима где није заштићен.

Забрањено је изнад транспортних гасовода, нафтовода и продуктовода градити, као и постављати објекте.

Раскопавања транспортних гасовода, нафтовода и продуктовода ради утврђивања чињеничног стања, не могу се вршити одобрења и присуства представника власника цевовода.

Појас шире заштите транспортних гасовода, нафтовода и продуктовода - заштитни појас, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране цевовода, рачунајући од осе цевовода), у ком други објекти утичу на сигурност цевовода, али и обрнуто, цевовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Табела 14: Појас уже заштите за транспортне гасоводе притиска преко 16 bar, у зависности од притиска и пречника гасовода

	ПРИТИСАК 16 ДО 55 bar (m)	ПРИТИСАК ВЕЋИ ОД 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

Табела 15: Ширина експлоатационог појаса гасовода

ШИРИНА ЕКСПЛОАТАЦИОНОГ ПОЈАСА	ПРИТИСАК 16 ДО 55 bar (m)	ПРИТИСАК ВЕЋИ ОД 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1000	20	50

Вредност из табеле представља укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простире са обе стране осе гасовода.

Појас непосредне заштите - обухвата експлоатациони појас гасовода, у којем се могу градити само објекти који су у функцији гасовода и радни појас нафтовода или продуктовода ширине 5 m на једну и другу страну, рачунајући од осе цевовода у којем се могу се градити само објекти који су у функцији нафтовода и продуктовода.

У појасу уже заштите цевовода ширине од 30 m лево и десно од осе нафтовода или продуктовода, након изградње нафтовода или продуктовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је нафтовод или продуктовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода, нафтовода и продуктовода.

Просторним планом утврђују се следећи режим коришћења и уређења простора у енергетском коридору транспортних гасовода, нафтовода и продуктовода у:

- појасу непосредне заштите - успоставља се режим забране изградње свих објеката који нису у функцији цевовода. У експлоатационом појасу цевовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешко - транспортујућих материјала, као и постављање оградe са темељом и сл.) без одобрења оператора транспортног система, дозвољена је изградња путне и друге инфраструктуре уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем транспортног система;
- појасу уже заштите - забрањена је изградња објеката и других јавних површина који подразумевају трајни или привремени боравак људи. –Изградња нове путне и друге

инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем транспортног система;

- појасу шире заштите - дозвољена је изградња путне и друге инфраструктуре.

Дистрибутивни гасоводи

Извођење радова у близини дистрибутивних гасовода мора се изводити ручним иском рова. Откривене гасоводне цеви потребно је заштити од могућих оштећења и изложености изворима топлоте.

Минимална удаљеност дистрибутивног гасовода од објекта износи 1 m. Изнад дистрибутивног гасовода није дозвољена изградња објеката.

У случају оштећења и измештања дистрибутивног гасовода, гасовод ће се поправити и изместити о трошку инвеститора.

У зависности од притиска, заштитни појас дистрибутивних гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1,0 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

3.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

3.3.1. Мере заштите ваздуха

За време извођења грађевинских радова потребно је спровести низ мера како би се негативни утицаји на квалитет ваздуха свели на минимум:

- у циљу спречавања неконтролисаног разношења грађевинског материјала транспортним средствима потребно је спроводити чишћење возила пре изласка на јавне површине, као и обавезно прекривање или влажење материјала који се транспортује како не би дошло до његовог развејавања;
- по сувом и ветровитом времену спроводити редовно влажење површина са којим може доћи до развејавања прашине;
- обавезно обезбедити техничку исправност механизације, редовним (по потреби ванредним) техничким контролама емисије штетних гасова у складу са законском регулативом.

Уколико се у непосредној близини налазе угрожени објекти, планском и пројектном документацијом је потребно предвидети следеће мере:

- формирање зелених заштитних шумских појасева, од различитих засада отпорних на загађење ваздуха;
- израда пројекта пејзажног решења за заштиту од загађења ваздуха у непосредној близини пратећих садржаја.

У погледу саме трасе пута и евентуалне угрожености исте од стране садржаја у непосредној близини пута, потребно је напоменути да се Зрењанинска регионална депонија налази на свега 200 m од трасе аутопута те је пројектно техничким решењима потребно предвидети одређене мере заштите и техничка решења која ће штитити трасу пута од евентуалних негативних утицаја овог комуналног објекта.

Такође, у широј зони посматрања Просторног плана налазе се и следећа ПРТР и Севесо постројења, али на удаљеностима које у контексту заштите ваздуха неће имати негативног утицаја на трасу коридора планираног путног правца, осим евентуално у случају акцидентних ситуација.

Табела 16: ПРТР постројења и Севесо постројења у широј зони посматрања Просторног плана

„Суноко“ - Производни центар Ковачица	ПРТР постројење
Индустрија меса ПКБ ИМЕС доо, Фарма Визељ	ПРТР постројење
АД „Имлек“ Београд	ПРТР постројење
Рафинерија нафте Београд	ПРТР постројење
Фарма свиња Фаркаждин	ПРТР постројење
ПД Панонске ТЕ ТО Зрењанин	ПРТР постројење
АД Радијатор Зрењанин	ПРТР постројење
АД НИС Петрол Рафинерија нафте Нови Сад	ПРТР постројење
ПД Панонске ТЕ ТО Нови Сад	ПРТР постројење
Погон ТНГ „Београд“ Овча	севесо постројење
„Суноко“ - Производни центар Ковачица	севесо постројење
Утоварна станица „Тиса“ НИС	севесо постројење
Фабрика за производњу детергента, сапуна и др.	севесо постројење
ПД Панонске ТЕ ТО Зрењанин	севесо постројење
ТЕ-ТО Нови Сад	севесо постројење
Складиште нафтних деривата „Speed“ доо	севесо постројење
„Промист“ доо Нови Сад - вештачка ђубрива	севесо постројење
Погон ТНГ „Нови Сад“ - НИС	севесо постројење
Комплекс Нови Сад - НИС	севесо постројење
Складиште сирове нафте - ЈП Транснафта	севесо постројење
Фабрика синтетичког каучука - Елемир	севесо постројење
Погон за припрему и транспорт нафте и гаса Елемир	севесо постројење
Складиште ТНГ - Ковачица	севесо постројење

3.3.2. Мере заштите од буке

На основу претходних искустава, као и посматрајући делове постојеће трасе аутопута који ће постати деонице аутопута, може се закључити да је у току израде Идејног пројекта, односно Студије о процени утицаја на животну средину, потребно извршити моделовање саобраћајне буке и на основу резултата предвидети мере у току изградње и у току експлоатације, које су неопходне за умањење утицаја буке на околину, с обзиром на то да дуж трасе планираног пута постоје евидентирана насеља и појединачни садржаји који у планском периоду могу бити изложени прекомерним нивоима буке у току изградње и у току експлоатације.

У току извођења радова потребно је предузети следеће мере заштите:

- спроводити редован мониторинг буке у непосредној близини градилишта;
- захтевати од извођача радова да поштује мере ублажавања од буке;

- приликом извођења радова користити модерну опрему са пругушивачима буке (опрема која задовољава захтеве Директиве ЕС/2000/14);
- придржавати се уобичајних радних сати у току дана;
- у близини насеља рад са бучном опремом треба да буде ограничен, обавезна употреба заклона.

Пре пуштања планиране саобраћајнице у експлоатацију, а на основу локацијских услова, урадити техничку документацију за техничке мере заштите од буке унутар појаса пута (Пројекат за грађевинску дозволу техничких мера заштите од буке и Пројекат за извођење техничких мера заштите од буке), при чему обезбедити следеће мере заштите:

- на местима где долази до прекорачења саобраћајне буке, у близини насељених места и објеката, потребно је планирати техничке мере заштите - конструкције за заштиту од буке;
- конструкције за заштиту од буке морају задовољавати акустичне, конструктивне и визуелне карактеристике;
- конструкције је потребно димензионисати и реализовати за плански период од најмање десет година, са могућношћу етапне надоградње.

3.3.3. Мере заштите земљишта, површинских и подземних вода

Имајући у виду просторне карактеристике коридора, до загађивања површинских и подземних вода и земљишта који егзистирају у планираном коридору аутопута у постојећем стању, долази због неадекватне примене вештачких ђубрива, пестицида и хербицида у ратарској и повртарској производњи и потенцијално депоновања отпада, посебно на локацији регионалне депоније у Зрењанину као и неадекватног третмана комуналних отпадних вода и индустријских отпадних вода.

У циљу заштите путног правца од спирања и одроњавања, потребно је предвидети озелењавање травом, шибљем и другим аутохтоним растињем које не угрожава прегледност пута косина, усека, засека и насипа, као и друге косине у путном земљишту на локацијама где је то могуће и ако карактеристике терена то омогућавају.

У циљу заштите и спречавања неповољног утицаја радова на изградњи планиране саобраћајнице на квалитет земљишта потребно је предузети следеће мере:

- изградити контролисани систем одвођења атмосферских вода са коловоза до сепаратора за пречишћавање;
- хумусни материјал који ће бити скинут приликом изградње потребно је користити за хумузирање косина насипа. Начин и место његовог депоновања утврдити приликом израде пројектно-техничке документације;
- приликом изградње избећи непотребно збијање земљишта;
- увести забрану отварања неконтролисаних приступних путева појединим деловима градилишта;
- све манипулације нафтом и њеним дериватима у току процеса градње, неопходно је обављати на посебно дефинисаном месту уз максималне мере заштите како не би дошло до просипања;
- сва амбалажа за уље и друге нафтне деривате сакупљати и односити на контролисане депоније извођача радова, са којих се контролисано односи преко овлашћеног комуналног предузећа;
- обавезно је паркирање машина само на уређеним местима;
- уколико дође до загађења тла уљем и нафтним дериватима, на тим местима обавезно се уклања део земљишта и односи на депонију предвиђену за такву врсту отпада;
- забрањено је прање машина и возила у зони радова;

- забрањено је прања миксера и одстрањивање преосталих делова бетонске масе на било које површине ван непосредне површине пута;
- за сва позајмишта и депоније израдити потребну техничку документацију (пројекти рекултивације);
- изградити контролисани систем одвођења атмосферских вода са коловоза до сепаратора за пречишћавање.

Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испуштати уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност од загађивања.

Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање. У циљу заштите и спречавања неповољног утицаја планиране саобраћајнице на квалитет вода потребно је предузети следеће мере:

- обавезно је очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом квалитета;
- у близини водотокова кориситити само квалитетан материјал за насип, као што је шљунак без примеса земље или других нечистоћа;
- приликом израде техничке документације предвидети зоне од биљног покривача између саобраћајнице и водних тела;
- испуштена вода у реципијент квалитетом мора да одговара прописима, што се доказује пројектом за водотокове и подземне воде;
- пројектно-техничком документацијом предвидети заштиту од ерозије;
- пројектно-техничком документацијом предвидети решење обезбеђивања изворишта подземних и површинских вода и заштиту водоносних слојева од загађења;
- планирана саобраћајница не сме да прекине водоносне слојеве, уколико пресеца техничком документацијом предвидети дренажни слој којим ће се сачувати континуитет водоносног слоја;
- одводњавање атмосферске воде мора да се обезбеди контролисаним системом одвођења атмосферских вода са коловоза до сепаратора за пречишћавање пре упуштања у реципијент;
- сви објекти који су у функцији планираног пута, ако испуштају отпадне воде у водоток морају обезбедити третман вода до друге категорије по свим параметрима дефинисаним категоризацијом водотокова;
- приликом пројектовања система за одводњавање отпадних вода са коловозне површине посебну пажњу обратити на местима укрштања државног пута са водотоковима ради спречавања директног изливања штетних материја у реципијенте;
- доношење акта који регулише обим и временске интервале поступка контроле, чишћења и према потреби поправке објекта одводњавања површинских вода и објеката за њихово пречишћавање.
- при регулацији водотока предност дати тзв. натуралном уређењу и биотехничким мерама, са што мање видљивог бетона, камена и геометријски правилних линија регулације.

3.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Заштита добара под претходном заштитом

Приликом земљаних радова на изградњи аутопута и пратећих садржаја за потребе корисника аутопута, може се оштетити или трајно уништити покретни или непокретни археолошки материјал (добро које ужива предходну заштиту) који се налази на траси.

С обзиром да су у питању радови на простору постојећих археолошких локалитета и на простору са могућим археолошким садржајем, неопходно је применити следеће услове и мере заштите⁷:

- Инвеститор је обавезан да приликом израде пројекта, тражи од надлежне установе за заштиту споменика културе посебне услове у којима ће се дефинисати прецизне мере заштите угрожених археолошких локалитета на самој траси аутопута;
- Инвеститор је обавезан да обавести надлежне установе за заштиту споменика културе о почетку радова најмање 15 дана пре почетка радова, а уколико се приликом извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошке предмете, без одлагања прекине радове и обавести надлежне установе и предузме мере да се налаз не уништи, не оштети и сачува на месту и положају у коме је откривен, док се не утврди да ли је откривени налаз културно добро или не;
- Инвеститор је обавезан да омогући стручној служби да обави археолошка истраживања и документовање на површини са откривеним непокретним и покретним културним добрима;
- Инвеститор је обавезан да обезбеди средства (најмање 6 месеци пре почетка земљаних радова) за заштитна археолошка ископавања и истраживања археолошки вредних и занимљивих делова коридора, као и на свим новооткривеним локалитетима након рекогносцирања коридора аутопута, ради што економичнијег и ефикаснијег планирања даљих заштитних радова и одређивања зона и степена заштите;
- Инвеститор је обавезан да обезбеди средства чување, публиковање и излагање откривених добара која уживају предходну заштиту;
- Обавезан је стални археолошки надзор приликом вршења земљаних радова током изградње трасе новог аутопута;
- Обавезно је слојевито уклањање земљишта због постојања могућности откривања нових и опасности од девастације постојећих археолошких локалитета.

3.5. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ И ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

Мере заштите, уређења и унапређења природних добара, биодиверзитета и диверзитета предела спроводити на основу Закона о заштити природе, Закона о заштити животне средине, принципа међународних конвенција и условима из овог Просторног плана.

На основу **Закона о заштити природе** потребно је заштитити и очувати природу, биолошку, геолошку и предеону разноврсност. У оквиру **заштите природних добара** потребно је спроводити мере заштите у складу са важећим актима о заштити. Заштита **биодиверзитета** ће се спроводити кроз заштиту станишта природних реткости и заштиту еколошких коридора.

---

⁷ У складу са актом о условима чувања, одржавања и коришћења културних добара, као и добара која уживају предходну заштиту, издатих од стране надлежних органа за заштиту споменика културе.

Опште смернице у оквиру заштите природних вредности на подручју обухвата Просторног плана су:

- очување јединствености, аутентичности и изворности свих природних добара;
- заштита и несметано остваривање функција заштићених природних добара са њиховим заштићеном околином;
- очување специјске и екосистемске разноврсности простора, кроз очување локалитета који су станишта природних реткости;
- картирање, валоризација и стављање под заштиту природних добара која су предложена за заштиту;
- успостављање мреже еколошких коридора који омогућавају кретање и ширење врста;
- заштита биодиверзитета укупног простора кроз очување биолошке разноврсности и спречавање ширења инвазивних врста;
- очување и уређење предела на простору обухвата Просторног плана;
- дефинисање услова за пејзажно обликовање трасе пута усклађивањем планских решења са одликама природних добара и диверзитетом предела; и
- формирање пролаза за животиње кроз инфраструктурни коридор са циљем очувања проходности миграторних врста.

У складу са **Конвенцијом о биолошкој разноврсности** („Службени лист СРЈ“ Међународни уговори, бр.11/2001), потребно је спречавати ширење, а по потреби предузимати мере за уништавање инвазивних врста. Потребно је заштитити и очувати биолошки диверзитет укупног простора и **предео** у целини.

Стратегија заштите и коришћења природних вредности подразумева постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове предела и очување и унапређење предела и предеоне разноврсности у обухвату Просторног плана.

У том смислу је потребно **пејзажно обликовати** путни појас, све инфраструктурне објекте и пратеће садржаје, ради санирања последица оштећења предела, естетског и визуелног вођења саобраћаја, заштите животне средине и стварања новог вегетацијског коридора кроз који ће бити омогућен проток врста.

На просторима природних добара кроз које пролази планирана траса инфраструктурног коридора и остала путна инфраструктура потребно је ускладити активности у простору са мерама заштите.

На осталим заштићеним природним добрима која се налазе у обухвату овог Плана, али ван планиране трасе инфраструктурног коридора, мере заштите је потребно спроводити на основу важећих уредби и одлука о проглашењу заштите.

Приликом изградње коридора аутопута и његових пратећих садржаја неопходно је придржавати се мера заштите природних добара према условима надлежног завода за заштиту природе.

Заштита и коришћење природних добара

Мере заштите на подручју СРП „Ритови доњег Потисја“:

- приликом изградње коридора аутопута техничким решењима избећи уништавање тла у што већој мери;
- планирати минимално уклањање вегетације;

- у случају потребе уклањања појединачних стабала или њихових делова обезбедити дознаку стабала (од стране ЈП „Војводинашуме“ и ЈВП „Воде Војводине“);
- како се изградњом пута нарушава и уништава искључиво простор намењен за изградњу тупа пута, пратећих објеката и опрему, неопходно је озелењавање путног појаса на косинама усека и насипа, садњом аутохтоних врста;
- водене површине Резервата не могу да служе као пријемници непречишћених и недовољно пречишћених отпадних вода.

Током планирања радова и уређења градилишта:

- забрањено је отварање позајмишта, одлагање отпадног материјала и постављање било каквих привремених објеката/материјала за потребе радова на простору Резервата и еколошког коридора Тисе, као и у зони непосредног хидролошког утицаја (200 m) на њих.
- приликом ископа издвојити хумус и исти користити за санацију терена након завршетка радова. Вишак земље из ископа не одлагати унутар Резервата.

Мере заштите на подручју СРП „Царска бара“:

- како се изградњом пута нарушава и уништава искључиво простор намењен за изградњу тупа пута пратећих објеката и опрему, потребно је предвидети озелењавање путног појаса на косинама усека и насипа, садњом аутохтоних врста;
- водене површине Резервата не могу да служе као пријемници непречишћених и недовољно пречишћених отпадних вода.

Током планирања радова и уређења градилишта:

- забрањено је отварање позајмишта, одлагање отпадног материјала и постављање било каквих привремених објеката/материјала за лотребе радова на простору Резервата;
- приликом ископа издвојити хумус и исти користити за санацију терена након завршетка радова. Вишак земље из ископа не одлагати унутар Резервата.

Неопходно је имати у виду да се уређење простора заснива на обавезама утврђеним одредбама чл. 33. Закона о заштити животне средине.

Мере заштите на подручју ПИО „Потамишје“

Деоница путног правца и обухват Просторног плана не обухватају катастарске парцеле 4861, 4863, 4870, 4871 4872 к.о. Фаркаждин (град Зрењанин) и катастарске парцеле број 757, 769, к.о. Идвор (општина Ковачица), које су истакнуте у решењу о условима заштите природе за потребе израде Просторног плана. Деоница путног правца и обухват Просторног плана простиру се преко дела катастарске парцел бр. 1845/2 к.о. Идвор, која је такође истакнута у Решењу о условима заштите природе.

На делу коридора предметног путног правца који пролази кроз подручје у поступку заштите Предео изузетних одлика „Потамишје“ и његову заштитну зону утврђене су следеће мере заштите:

- деоницу предметног путног правца планирати на начин да се избегну радови који условљавају засипање депресија, мртваја и водених тела на локалитетима у режиму заштите другог степена у општини Ковачица, катастарска парцела бр 1845/2 к.о. Идвор.
- забрањено је прекидање миграторних праваца риба било којом чврстом трајном препреком која се налази у води. То се односи на локалитет који се налази у општини Ковачица, катастарска парцела бр. 1845/2 к.о. Идвор и ток реке Тамиш на подручју ПИО „Потамишје“;

- забрањено је привремено или трајно одлагање опасних материја;
- забрањено је непланско одлагање или складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и друго);
- забрањени су остали радови и активности којима се загађује ваздух, земљиште, подземне и површинске воде;
- забрањено је отварање позајмишта песка и земље.

Заштита биодиверзитета

Заштита биодиверзитета ће се спроводити кроз мере заштите станишта природних реткости и мере заштите еколошких коридора.

Еколошке коридоре који повезују изолована природна станишта и омогућавају одвијање миграција и размену генетског материјала, потребно је одржавати у природном и полуприродном стању, уз обезбеђење њихове проходности, посебно уз водотоке.

Ради очувања еколошког интегритета и природних вредности подручја:

- забрањена је изградња паркиралишта на просторима станишта/коридора и на удаљености мањој од 200 m од назначених еколошких коридора или станишта, У складу са могућностима, надвожњаке и друге осветљене објекте планирати на таквој удаљености од назначених станишта/еколошких коридора да ноћно осветљење објеката и осветљених деоница пута пре и после објеката не утиче на коридор/станиште (најмања удаљеност светлосних тела је 100 m, а оптимална удаљеност је 200 m);
- забрањено је отварање позајмишта, паркирање и сервисирање механизације, одлагање отпадног материјала и постављање било каквих привремених објеката/материјала за потребе радова ван трасе пута на природним стаништима заштићених подручја, регистрованих станишта еколошке мреже и еколошких коридора, као и у зони непосредног хидролошког и еколошког утицаја (200 m) на њих;
- код оних деоница пута која пролазе преко назначених станишта или заштићених подручја, све активности треба ограничити на просторну целину трасе пута – зону путног коридора. У случају потребе коришћења просторних целина ван трасе пута (нпр. привремено депоновање материјала) за њихово лоцирање неопходно је тражити посебне услове од Завода за заштиту природе;
- у свим фазама коришћења и уређења простора применити решења која обезбеђују максимално очување постојеће вегетације на означеним стаништима строго заштићених врста и еколошких коридора;
- приступне путеве за изградњу аутопута планирати тако да имају најмањи негативни утицај на станишта, да у најмањој мери прелазе преко њих, а ако прелазе, да прелазе најкраћим путем, као и да се уради санација земљишта након коришћења у те сврхе.

У складу са Законом о водама забрањено је испуштање непречишћених отпадних вода у крајњи реципијент. Уколико је реципијент хидролошки повезан са заштићеним подручјем, стаништем строго заштићених и заштићених дивљих врста или другим елементом еколошке мреже, након прикупљања зауљених отпадних атмосферских вода системом непропусних дренажних цеви/канала неопходно је њихово пречишћавање на сепаратору утврда и масти. Све отпадне воде, укључујући процедне воде са саобраћајнице или воде са садржајем токсичних и запаљивих течности, морају бити третиране у складу са правилима одвођења и пречишћавања отпадних вода и према захтевима Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16), односно квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у крајњи реципијент.

Мере заштите очувања еколошких својстава водотокова и канала као станишта и еколошких коридора

Водотоци и канали са улогом еколошких коридора не могу да служе као пријемници непречишћених или недовољно пречишћених отпадних вода.

У највећој могућој мери очувати морфологију приобаља и обалног појаса. На деоницама где не постоје алтернативна решења и неопходно је извршити регулацију водотока/канала или премештање деонице тока, применити техничка и биотехничка решења, којима се обезбеђују карактеристике водотока/канала (дубина, проточност, нагиб и вегетација обале итд.).

Није дозвољено зацевљење водотока/канала који су назначени као еколошки коридори, односно који повезују станишта са еколошким коридорима.

Очувати/формирати појас вегетације уз обалу, као предуслов функционалности коридора. Минимална-вегетација обале је травни појас ширине 5 m, а на деоницама где је ширина обалног појаса већа од 8 m, обезбедити подизање појасева високог зеленила.

Код свих хидротехничких објеката који стварају баријеру за кретање животиња коритом или обалом, односно могу да заробе ситне животиње (нпр. стрме вештачке површине, таложници и шахтови вертикалних зидова), треба обезбедити техничка решења (нпр. храпаве површине, одговарајући нагиб зидова/корита) које обезбеђују безбедно кретање малим животињама унутар корита, односно омогућују излазак из корита или објеката.

Општа правила уређења пролаза за животиње унутар мостова и пропуста:

Просторе за кретање дивљих врста сместити изнад нивоа просечних пролећних водостаја (период март – април), и планирати са обе стране корита.

- уколико профил корита водотока унутар пролаза има нагиб већи од 15°, треба формирати хоризонталну терасу ширине 0,4 -1,0 m за кретање животиња изнад нивоа средњег водостаја. Косине корита и обале треба да буду нагиба мањег од 45°, грубо храпаве (могуће решење су хоризонтална ребра или урези), што ће спречавати да животиње упадну у воду и олакшаће им излаз из воде;
- саму терасу за кретање обложити природним типом подлоге обале водотока дате локације (нпр. глиновито земљиште) и повезати са обалом ван пропуста/моста.
- обезбедити што бољу осветљеност пролаза дневном светлошћу;
- вегетација испред моста треба да буде физички повезана са природном вегетацијом околине (избор врста зависи од локалних еколошких услова и од постојања обалоутврде);
- обала (или део обалног појаса) испред моста треба да буде покривена природним типом земљишта датог локалитета (избежавати бетон).

Побољшати проходност цевастих пропуста као потенцијалних пролаза за ситне животиње, побољшавањем осветљености и услова проветравања на што већем броју локација, нарочито код пропуста пречника већих од једног метра.

У зависности од резултата процене утицаја на животну средину, по потреби планирати специјалне пролазе за водоземце слатинских и шумских подручја, у складу са важећом регулативом за безбедно кретање дивљих врста. Функционалност пролаза за животиње обезбедити редовним одржавањем.

Ради смањења акцидената узрокованих сударом са дивљачи и угинућа животиња на путу:

На подручју заштићених добара и назначених станишта, са циљем смањења учесталости кретања шумских врста према саобраћајници; моделирањем терена и одржавањем вегетације формирати травни појас ширине најмање 4 m између саобраћајних трака и просторних целина обраслих високом вегетацијом (шума, грмље, шибгваци, трстик). Овај травни појас треба одржавати редовним кошењем (најмање 2 пута годишње).

На подручју заштићених добара и назначених станишта обезбедити ограду за дивљач између саобраћајнице и природних станишта/коридора. Доњи део оgrade до 60 cm висине, треба да има отворе (окца) до 0,5 cm. Ограду позиционирати на начин који омогућује одржавање функционалности оgrade (кошење и поправке) са обе њене стране. Ограда треба да усмерава кретање фауне према уређеним пролазима за животиње, као и према мостовима и пропустима за воду као потенцијалним пролазима. Преиспитати потребу подизања оgrade за дивљач и на другим деоницама, нарочито код еколошких коридора.

Спречити доспевање ситних водоземаца на пут трајном вертикалном баријером глатке површине висине најмање 0,5 метара:

- у дужини од најмање 50 m уз пут са обе стране водотока/канала са улогом еколошких коридора еколошке мреже, односно канала који су наведени под тачкама 4.2. и 4.3.;
- у дужини од најмање 50 m уз пут са обе стране водотока/канала које (директно или преко каналске мреже) повезују означена станишта са еколошким коридорима или се налазе унутар заштићених подручја и назначених станишта;
- на другим локалитетима на којима процена утицаја доказује повећану фреквенцу кретања водоземаца или других заштићених и строго заштићених врста малих димензија.

Обезбедити функционалну повезаност станишта и проходност еколошких коридора који се пресецају саобраћајницом, изградњом пролаза и прелаза за животиње или применом техничких решења која обезбеђују проходност обале за животиње код постојећих и планираних мостова и пропуста.

Омогућити безбедно кретање крупне дивљачи адекватним уређењем простора (индекс слободног простора испод моста једнак или већи од 1,5; природна подлога на што већој површини обале, смањени утицаји осветљења,) испод планираних мостова код средњих и ниских водостаја:

- мост преко Тисе (одбрамбени насип такође треба да буде проходан за крупну дивљач);
- мост преко Бегеја;
- мост преко Тамиша.

Обезбедити проходност обале испод моста и за слабо покретљиве, ситне животиње (избегавање вертикалних површина које представљају препреке), на локацијама где не постоји могућност изградње комбинованог пролаза уз водоток, потребно је изградити прелазе за дивљач.

За животиње малих и средњих димензија које се крећу уз водотокове обезбедити проходност обале:

- испод мостова који прелазе преко свих означених еколошких коридора;
- код канала између станишта ЖАБ04б и ЖАБ04ц;

- са обе стране одбрамбеног насипа источног дела плавног подручја Тисе (Банатска страна);
- код канала преко станишта ЗРЕ156 (источно од планиране петље) ради очувања проходности Слатинско степског коридора Баната;
- над мртвајом уз јужни руб плавног подручја Тамиша.

Минимална ширина трака за кретање животиња је 1 m, минимална висина унутрашњег простора пролаза 2 m.

За животиње малих димензија (првенствено водоземце):

- код свих еколошких коридора еколошке мреже;
- код пресецања канала који повезују означена станишта са еколошким коридорима;
- код канала лево и десно од станишта НСА12;
- код свих канала који се налазе на заштићеним подручјима или означеним стаништима.

Минимална ширина трака за кретање животиња је 0,5 m, оптимална висина унутрашњег простора изнад нивоа воде је 2 m, минимална је 1,5 m. Користити специјалне материјале и техничка решења у складу са прихваћеним међународним стандардима (нпр. бетон посебних хидролошких особина). Обезбедити осветљеност и проветравање, обезбедити редовно чишћење и одржавање пролаза.

Проходност водних тела за рибе и друге водне организме обезбедити на плавном подручју Тамиша (у складу са мерама заштите ПИО „Потамишје“).

Пролазе за животиње унутар мостова и пропуста уредити по следећим општим правилима:

- Просторе за кретање дивљих врста сместити изнад нивоа просечних пролећних водостаја (период март – април), и планирати са обе стране корита;
- уколико профил корита водотока унутар пролаза има нагиб већи од 15°, треба формирати хоризонталну терасу ширине 0,4 - 1,0 метара за кретање животиња изнад нивоа средњег водостаја. Косине корита и обале треба да буду нагиба мањег од 45°, грубо храпаве (могуће решење су хоризонтална ребра или урези), што ће спречавати да животиње упадну у воду и олакшаће им излаз из воде;
- саму терасу за кретање обложити природним типом подлоге обале водотока дате локације (нпр. глиновито земљиште) и повезати са обалом ван пропуста/моста;
- обезбедити што бољу осветљеност пролаза дневном светлошћу;
- вегетација испред моста треба да буде физички повезана са природном вегетацијом околине (избор врста зависи од локалних еколошких услова и од постојања обалоутврде);
- обала (или део обалног појаса) испред моста треба да буде покривена природним типом земљишта датог локалитета (избежавати бетон).

Побољшати проходност цевастих пропуста као потенцијалних пролаза за ситне животиње, побољшавањем осветљености и услова проветравања на што већем броју локација, нарочито код пропуста пречника већих од једног метра.

У зависности од резултата процене утицаја на животну средину, по потреби планирати специјалне пролазе за водоземце слатинских и шумских подручја, у складу са важећем регулативом за безбедно кретање дивљих врста. Функционалност пролаза за животиње обезбедити редовним одржавањем.

3.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА, ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ОДБРАНА

С обзиром на чињеницу да постоји вероватноћа удеса возила која транспортују опасне материје неопходно је предвидети посебне мере заштите у таквим ситуацијама. Низ мера које су планиране у склопу опште заштите животне средине имају свој пуни смисао и обезбеђују значајну поузданост читавог система и у случајевима хаваријских загађења.

Имајући у виду значај подручја кроз које пролази траса будућег државног пута потребно је да се у фази израде техничке документације предвиде мере превенције и мере санације.

Мере превенције су:

- обавезно предвидети техничке мере заштите у попречном профилу пута (издигнути ивичњаци, попуњавајући слојеви, хидроизолациони слојеви);
- студијом процене утицаја на животну средину обавезно предвидети мере заштите у фази градње и у фази експлоатације;
- обавезно предвидети мере ограничења брзине за возила која превозе опасне терете које су предвиђене Законом о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13 – одлука УС, 55/14, 96/15 – др. закон, 9/16-одлука УС, 24/18, 41/18, 41/18-др- закон, 87/18, 23/19 и 128/20-др. закон) и Законом о транспорту опасне робе („Службени гласник РС”, број 104/16, 83/18, 95/18 – др закон и 10/19 – др. закон); потребно је планирати депоновање одређених количина сорбента и одговарајуће механизације у бази за одржавање аутопута.

Мере санације су:

- у случају хаварије возила са опасним теретом (у прашкастом, грануларном, течном или гасовитом стању) саобраћај обавезно зауставити, пребацити на другу траку државног пута и послати захтев специјализованој служби у најближем месту или бази за одржавање или Сектору за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова;
- потребно је ограничити истицање опасне материје;
- потребно је ограничити изливену течност на простор на који се излива;
- прикупљене материје третирати са посебним поступцима регенерације и њихово депоновање на специјализоване депоније;
- обавезна употреба специјалних сорбенаса и других средстава за деконтаминацију терена и санирање последица на месту изливања опасних материја;
- уколико дође до загађења у границама и ван граница појаса пута обавезно применити методе ремедијације, како земљишта, тако и подземних вода уколико дође до контакта;
- техничком документацијом предвидети превентивне и оперативне мере заштите, реаговање и поступке санације за случај хаваријског изливања опасних материја у околину.

За превентивну заштиту од пожара, као и његово успешно елиминисање, примењиваће се Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15, 87/18 – др. закон, 87/18 и 87/18 – др. закон), утврђене мере и критеријуми противпожарне заштите. Приликом израде техничке документације, потребно изградити елаборат о заштити од пожара и прибавити сагласност на техничку документацију Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова.

Мере заштите од хемијског удеса

У широј зони посматрања Просторног плана према условима Министарства заштите животне средине налазе се севесо комплекси вишег и нижег реда и то:

- а. Комплекси са обавезом израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса (комплекси „вишег реда“):
- ПОГОН ТНГ „БЕОГРАД“, ул. Лоле Рибара 12, Овча, БЕОГРАД (Палилула), оператора „НИС“ а.д. Нови Сад,
  - СКЛАДИШТЕ ТНГ, ул. Индустриска зона бб, КОВАЧИЦА, оператора „Т-Нафта трговина“ д.о.о. Београд,
  - ПОГОН ЗА ПРИПРЕМУ И ТРАНСПОРТ НАФТЕ И ГАСА, ул. Пролетерска бб, ЗРЕЊАНИН (Елемир), оператора „НИС“ а.д. Нови Сад,
  - ФАБРИКА СИНТЕТИЧКОГ КАУЧУКА, ул. Индустриска бб, ЗРЕЊАНИН (Елемир), оператора „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево,
  - СКЛАДИШТЕ СИРОВЕ НАФТЕ, ул. Пут Шајкашког одреда 8, НОВИ САД, оператора ЈП „Транснафта“ Панчево,
  - КОМПЛЕКС НОВИ САД, ул. Пут Шајкашког одреда 2-4, НОВИ САД, оператора „НИС“ а.д. Нови Сад,
  - ПОГОН ТНГ „НОВИ САД“, ул. Пут Шајкашког одреда 5, НОВИ САД, оператора „НИС“ а.д. Нови Сад, и
  - СКЛАДИШТЕ ВЕШТАЧКИХ ЂУБРИВА⁸, ул. Привредникова 6, НОВИ САД, оператора „Промист“ д.о.о. Нови Сад,
- б. Комплекси са обавезом израде Политике превенције удеса (комплекс „нижег реда“):
- ПРОИЗВОДНИ ЦЕНТАР „КОВАЧИЦА“, Нови виногради бб, КОВАЧИЦА оператора „Суоко“ д.о.о. Нови Сад;
  - УТОВАРНА СТАНИЦА „ТИСА“, Бабатово бб, ЗРЕЊАНИН (Елемир), оператора „НИС“ а.д. Нови Сад,
  - ФАБРИКА ЗА ПРОИЗВОДЊУ ДЕТРГЕНАТА, САПУНА И СРЕДСТАВА ЗА ЧИШЋЕЊЕ, ул. Панчевачка 84, ЗРЕЊАНИН, оператора „Беохемија“ д.о.о. Београд,
  - ТЕРМОЕЛЕКТРАНА - ТОПЛАНА „ЗРЕЊАНИН“, Панчевачка бб, ЗРЕЊАНИН, оператора ЈП „ЕПС“ Београд,
  - ТЕРМОЕЛЕКТРАНА - ТОПЛАНА „НОВИ САД“, 7. улица 102, НОВИ САД, оператора ЈП „ЕПС“ Београд, и
  - СКЛАДИШТЕ НАФТНИХ ДЕРИВАТА, Приморска улица 86, НОВИ САД, оператора „Speed“ д.о.о. Нови Сад.

За претходно поменуте севесо комплексе са обавезом израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса (комплекс „вишег реда“), оператори су извршили моделирања ефеката хемијских удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10).

---

8 Напомена: За овај комплекс донето је Решење којим се не даје сагласност на Извештај о безбедности и План заштите од удеса и којим се забрањује рад, односно обављање активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја, у једнаким или већим количинама од прописаних у Листи опасних материја и њихових граничних количина и Листи категорија опасних материја и њихових граничних количина, Правилника о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператор севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, број 41/10, 51/15 и 50/18), на комплексу Складиште вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата у Новом Саду, ул. Привредникова 6, 21000 Нови Сад.

Упоређујући извршена моделирања ефеката хемијских удеса, надлежни орган као најгори могући сценарио на следећим комплексима разматра експлозију пара течности у стању кључања (тзв. BLEVE - Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion), при чему као повредиве зоне разматра следеће зоне топлотне радијације, што је приказано на Рефералној карти:

- 1) Погон ТНГ „БЕОГРАД“, ул. Лоле Рибара 12, Овча, Београд (Палилула), оператера „НИС“ а.д. Нови Сад, удес на складишном сферном резервоару за ТНГ капацитета 1.000 m^3 :
  - $(31,6 \text{ kW/m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 459 m од места удеса;
  - $(15,9 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)– на раздаљини од 679 m од места удеса;
  - (12 kW/ m^2) опекотине I степена у року од 10 секунди – на раздаљини од 787 m од места удеса.
- 2) Складиште ТНГ, ул. Индустијска зона бб, Ковачица, оператера „Т-Нафта трговина“ д.о.о. Београд, удес на складишном хоризонталном цилиндричном резервоару за ТНГ капацитета 250 m^3 :
  - $(31,6 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 326 m од места удеса;
  - $(15,9 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)– на раздаљини од 479 m од места удеса;
  - (12 kW/ m^2) опекотине I степена у року од 10 секунди – на раздаљини од 554 m од места удеса.
- 3) Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад, удес на сферном резервоару капацитета 1000 m^3 (опасна материја Бутан):
  - $(31,6 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 447 m од места удеса;
  - $(15,9 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)– на раздаљини од 659 m од места удеса;
  - (12 kW/ m^2) опекотине I степена у року од 10 секунди – на раздаљини од 764 m од места удеса.
- 4) Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево, удес на сферном резервоару, капацитета 2500 m^3 (опасна материја 1,3-Бутадиен):
  - $(31,6 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 605 метара од места удеса;
  - $(15,9 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)– на раздаљини од 898 метара од места удеса;
  - (12 kW/ m^2) опекотине I степена у року од 10 секунди – на раздаљини од 1000 метара од места удеса.
- 5) Погон ТНГ „НОВИ САД“, ул. Пут Шајкашког одреда 5, Нови Сад, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад, удес на складишном сферном резервоару за ТНГ капацитета 1000 m^3 :
  - $(31,6 \text{ kW/ m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 459 метара од места удеса;
  - $(15,9 \text{ kW/m}^2)$ потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)– на раздаљини од 679 метара од места удеса;
  - (12 kW/ m^2) опекотине I степена у року од 10 секунди – на раздаљини од 787 метара од места удеса.

Упоређујући извршена моделирања ефеката хемијских удеса, надлежни орган као најгори могући сценарио на следећим комплексима разматра изливање целокупне количине ускладиштене опасне материје у танквану и пожар базена/локве - Pool Fire:

б) Складиште сирове нафте, ул. Пут Шајкашког одреда 8, Нови Сад, оператера ЈП „Транснафта“ Панчево, удес накладишном резервоару за сирову нафту, капацитета 20.000 m^3 :

- ($11,2 \text{ kW/m}^2$) потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 40 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 285 m од места удеса;
- ($5,6 \text{ kW/m}^2$) потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 40 секунди (у око 1% случајева) – на раздаљини од 392 m од места удеса;
- ($4,3 \text{ kW/m}^2$) опекотине I степена у року од 40 секунди – на раздаљини од 442 m од места удеса.

7) Комплекс Нови Сад, ул. Пут Шајкашког одреда 2 - 4, Нови Сад, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад, удес накладишном резервоару за сирову нафту, капацитета 30.000 m^3 :

- ($11,2 \text{ kW/m}^2$) потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 40 секунди (у око 50% случајева) – на раздаљини до 345 m од места удеса;
- ($5,6 \text{ kW/m}^2$) потенцијално смртоносни ефекти хемијског удеса у року од 40 секунди (у око 1% случајева) – на раздаљини од 472 m од места удеса;
- ($4,3 \text{ kW/m}^2$) опекотине I степена у року од 40 секунди – на раздаљини од 532 m од места удеса.

Ратна разарања

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења (утврђене зоне просторне заштите) у обухвату Просторног плана, уграђени су у сам Просторни план.

У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.) спроводиће се у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18) и прописима који регулишу ову област.

У евиденцији Центра за разминирање, у границама Просторног плана, не воде се површине као системски загађене неексплодираним убојним средствима, односно, нису загађене минама (минским пољима) и касетном муницијом. Постоје локације за које се сумња да су загађене неексплодираним авионским бомбама. Локације су приказане на Рефералној карти 2 „Инфраструктурни системи, природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара“. С тим у вези, уколико се на наведеним локацијама изводе земљани радови на већим дубинама потребно је обратити се Центру за разминирање, ради израде пројекта за уклањање авио-бомби.

Полазећи од чињенице да су се на територији РС током два Светска рата и НАТО бомбардовања 1999. године одвијали оружани сукоби различитих интензитета, треба обратити пажњу приликом извођења земљаних радова. Према одредби Правилника о заштити на раду при извођењу грађевинских радова, када се земљани радови изводе на старим ратним поприштима, пре почетка радова проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја. Члановима 113. И 114. Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, дефинисан је појам прекршаја за физичко и правно лице, као и прекршајне казне, односно предвиђена је обавеза да се казни лице које о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу, или оперативни центар¹¹², не обележи видљивим знаком, или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћена лица.

Мере заштите од елементарних непогода

Мере заштите од земљотреса су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско-техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Заштита објеката од атмосферског пражњења обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од града се обезбеђује лансирним станицама, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Организована одбрана од града, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица система одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Превентивне мере заштите у случају суше су агротехничке мере, као и планирање изградње система за наводњавање на што већим површинама.

Основне мере заштите од олујног ветра су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од јаких ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз коридор аутопута.

Мере заштите од пожара обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ВРЕДНОВАНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА

У Прилогу I Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су критеријуми за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја.

Критеријуми се односе, са једне стране на процену планских решења са аспекта значаја плана за заштиту животне средине и начина на који су проблеми заштите животне средине превазиђени са становишта могућих утицаја на чиниоце животне средине, а са друге стране критеријуми се односе на вредновање карактеристика тих утицаја (вероватноћа, интензитет, временска и просторна димензија итд.).

У поступку анализе утицаја планских решења у складу са Законом анализирани су карактеристике утицаја према следећим критеријумима:

1) Вероватноћа настанка утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана.

Вероватноћа утицаја може бити од потпуно извесне (100%), до ситуације у којој је утицај готово невероватан.

Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно, па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

2) Интензитет и значај утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

3) Просторне размере утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Могућ утицај ван граница државе	ТГ	Трансгранични
Могућ утицај на националном нивоу	Н	Државни
Могућ утицај на регионалном нивоу	Р	Регионални
Могућ утицај на нивоу општине	О	Општински
Могућ утицај у некој зони, делу општине	Л	Локални

4) Сложеност /реверзибилност

- Реверзибилан - повратан процес (**Р**) - ефекти утицаја у окружењу се могу ануирати сукцесивним процесом;
- Иреверзибилан - неповратан утицај (**И**) - штете су толико велике да се првобитно стање не може вратити.

5) Временска димензија

Према времену трајања утицаји се могу поделити на:

- **Привремен (П)** - утицај траје краћи временски период;
- **Повремен (ПО)** - утицај се повремено јавља и кратко траје;
- **Трајан (Т)** - последице утицаја су трајног карактера.

6) Број изложених становника

7) Прекогранична природа утицаја

Утицаји планираних активности у обухвату Просторног плана, иако је у непосредној близини државне границе, немају прекограничне утицаје.

Вредновања карактеристика утицаја извршено је према критеријумима дефинисаним Законом о стратешкој процени утицаја а на основу презентованих матрица.

Табела 17: Карактеристике утицаја у фази изградње планиране инфраструктуре и објекта који су предмет израде Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне мере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија	Број изложених људи
Загађење ваздуха	М	-2	Л	Р	ПО	50
Загађење површинских вода	М	-1	Л	Р	ПО	≥10000
Девастација и загађење земљишта	М	-1	Л	Р	Т	-
Девастација станишта и биљног покривача	И	-3	Л	И	Т	-
Угрожавање фауне	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање природних добара	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање културних добара	Н	0	-	-	-	-
Нарушавање предеоних вредности	М	-1	Л	И	Т	-
Угрожавање здравља и безбедности људи	М	-1	Л	Р	ПО	≥1000

Табела 18: Карактеристике утицаја у фази експлоатације планираних инфраструктурних и других објекта који су предмет Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне мере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија	Број изложених људи
Загађење ваздуха	М	-1	Л	Р	П	≥500
Загађење површинских вода	М	-1	Л	Р	П	≥10000
Девастација и загађење земљишта	М	-1	Л	Р	Т	-
Девастација станишта и биљног покривача	И	-3	Л	И	Т	-
Угрожавање фауне	М	-1	Л	Р	ПО	-
Угрожавање природних добара	М	0	Л	Р	ПО	-
Угрожавање културних добара	Н	0	-	-	-	-
Нарушавање предеоних вредности	И	-1	Л	И	Т	-
Угрожавање здравља и безбедности људи	В	-1	Л	Р	-	≥1000

5. ВЕРОВАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ, РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА И ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА, КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГЕТСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА ПЛАНА

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.), стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на планском подручју.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 19 на основу вредновања дефинисаног у Табели 18 извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 19: Вредновање карактеристика утицаја Плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Временска димензија	Просторна димензија
Позитиван (+)	Известан (И)	Кумулативан (К)	Јак позитиван (ЈП)	Краткорочан (Кр)	Локални (Л)
Негативан (-)	Могућ (М)	Кумулативан синергетски (КС)	Позитиван (П)	Средњорочан (Ср)	Регионални (Рег)
Неутралан (Н)	Није могућ (НМ)	Синергетски (СИ)	Мањи негативан (МН)	Дугорочан (Др)	Национални (Нац)
		Појединачан-спорадичан (ПС)	Негативан (НГ)		

Табела 20: Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Циљеви стратешке процене

- А. Заштита и очување квалитета ваздуха
 Б. Унапређење квалитета подземних и површинских вода
 В. Очување пољопривредног и шумског земљишта
 Г. Очување и унапређење предела
 Д. Очување природних добара
 Ђ. Очување културних добара
 Е. Смањење утицаја на становништво, насеља и објекте
 Ж. Подстицање економског развоја и запослености
 З. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација

Сектор плана	Циљеви стратешке процене																										
	А			Б			В			Г			Д			Ђ			Е			Ж			З		
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, подземне воде)	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	М	К	+	И	КС	Н	М	КС	+	И	КС	+	М	С	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	ЈП	Др	Р	/	/	Л	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	ЈП	Др	Р
Заштита природних вредности	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	Н	НМ	/	+	И	КС	+	М	С	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	П	Др	Л	ЈП	Др	Р	/	/	Л	ЈП	Др	Р	П	Др	Р	ЈП	Др	Р
Заштита животне средине и здравља становништва	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	Н	НМ	ПС	+	И	КС	+	М	С	+	И	КС
	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Р	ЈП	Др	Л	П	Др	Л	ЈП	Др	Р	/	/	Л	ЈП	Др	Л	П	Др	Л	ЈП	Др	Р
Управљање отпадом	+	М	С	+	М	К	+	М	ПС	+	И	КС	+	И	КС	Н	НМ	/	+	И	КС	+	М	С	+	И	КС
	П	Кр	Л	П	Др	Л	П	Ср	Л	П	Др	Л	ЈП	Др	Р	/	/	Л	ЈП	Кр	Л	П	Кр	Л	ЈП	Др	Р
Унапређење водне инфраструктуре	Н	М	С	+	И	КС	+	М	С	Н	НМ	/	+	И	КС	Н	НМ	/	+	М	КС	+	М	К	+	М	КС
	П	Кр	Л	П	Др	Р	П	Ср	Л	/	/	Л	ЈП	Др	Л	/	/	Л	П	Др	Л	П	Кр	Л	П	Др	Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+	И	КС	+	М	СИ	+	М	К	-	И	СИ	+	И	КС	Н	НМ	/	+	И	КС	+	М	К	+	И	КС
	П	Др	Р	П	Др	Р	П	Др	Л	Н	Др	Р	П	Др	Л	/	/	Л	ЈП	Др	Л	П	Др	Л	ЈП	Др	Л
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+	М	ПС	+	И	КС	Н	НМ	/	+	М	СИ	Н	НМ	/	+	И	КС	+	М	ПС	+	М	К	+	М	К
	П	Ср	Л	П	Др	Р	/	/	Л	П	Ср	Л	/	/	Л	ЈП	Др	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Др	Р

Изградња коридора аутопута на правцу Београд (Овча) – Зрењанин - Нови Сад у значајној мери утиче на стварање повољнијих услова за регионални и локални економски развој. Планска решења дефинисана су у светлу одрживог развоја, где се уважавајући постојеће природне и створене вредности простора омогућава повезивање значајних урбаних центара, односно доприноси већој интеграцији ширег подручја у јединствену, саобраћајно умрежену целину.

Вредновање карактеристика и осталих димензија утицаја планских решења на животну средину, вршено је уважавајући исказану потребу за повезивање са непосредним и ширим окружењем, значај побољшања регионалне позиције Београда и АП Војводине у домену приступачности, као и у саобраћајном растерећењу урбаних подручја и уклањању транзита из насељених места.

Просторни развој планског подручја је омогућен под условом контролисаног коришћења простора у коридору аутопута, применом превентивних и санационих мера заштите, мониторингом могућег утицаја аутопута - државног пута IА реда на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору и зони његовог утицаја.

Утврђена правила уређења и правила грађења, поред осталог, условљавају коришћење одговарајућих савремених техничких решења за реализацију трасе и објеката у функцији аутопута и корисника саобраћаја, која обезбеђују извођење планиране саобраћајнице уз максимално смањење негативних утицаја и ризика.

Закључује се да се спровођење Просторног плана, поред осталог, односи на установљивање зона заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у коридору аутопута, са циљем **спречавања конфликта у простору и негативних утицаја на окружење.**

Улога коридора аутопута као саобраћајнице највећег капацитета и највишег нивоа саобраћајне услуге за све кориснике, у погледу утицаја на начин коришћења простора, односи се на развој и уређење мреже/система насеља и промене демографских кретања, са вишеструким, а у одређеној мери и конфликтним утицајима. Условна деструкција услед проласка државног пута простором и заузимања дела грађевинских и пољопривредних површина, доводи до стимулативних фактора опстанка, уређења и приступачности насеља и развоја делатности, чиме се обезбеђује економски просперитет и демографска стабилност становништва.

Из наведеног произилази вишезначни закључак темељен на валоризацији утицаја планских решења на животну средину, која је пак сагледана кроз призму значаја инфраструктурног коридора за одрживи развој планског и ширег подручја. Одређени утицаји су трајног карактера, какво је на пример неповратно заузимање пољопривредног земљишта, девастација биљног покривача и слично у циљу задовољења већ наведених потреба. Насупрот томе, неке утицаје могу спречити или знатно умањити доследно спровођење мера заштите животне средине дефинисаних Просторним планом. Дате мере се односе на просторни аспект и обавезујуће су за све учеснике у реализацији планских решења, при чему је обавезно уважити и оне законске одреднице које су у индиректној спрези за заштитом животне средине и секторским областима.

6. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Просторни план се спроводи, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи, на следећи начин:

1. **Директно (непосредно)**, у обухвату појаса аутопута, мотопута - вишетрачне, алтернативне и повезна саобраћајнице (земљишта јавне намене):
  - издавањем локацијских услова за објекте аутопута, мотопута - вишетрачне, алтернативне и повезне саобраћајнице, као и функционалне пратеће садржаје и садржаје за кориснике (паркиралишта);
  - израдом урбанистичких пројеката и издавањем локацијских услова за пратеће садржаје за потребе корисника аутопута (одморишта).
2. **Индиректно**, за део Просторног плана у обухвату заштитног појаса и појаса контролисане изградње применом планских решења:
  - у другим планским документима за инфраструктурне системе и заштићена подручја која се налазе у коридору или се укрштају са аутопутем;
  - применом и разрадом планских решења Просторног плана у планским документима јединица локалне самоуправе.

У складу са методологијом планирања и пројектовања линијских инфраструктурних објеката у планским документима линијских инфраструктурних објеката и система се одређују оријентационе стационаже. Од ових оријентационих стационажа може се одступити у даљој изради техничке документације, односно оријентационе стационаже се у спровођењу планског документа, односно даљој изради техничке документације, могу додатно прецизирати, и то у: идејном решењу, идејном пројекту, пројекту за грађевинску дозволу, пројекту за извођење, односно у пројекту изведеног објекта, где се потпуно прецизно утврђују стационаже у коридору линијског инфраструктурног објекта.

За потребе формирања инфраструктурних коридора, изградње објеката и других јавних радова, где техничка документација покаже потребу да се изађе из регулације саобраћајнице, односно границе Просторног плана, могућа је израда урбанистичког пројекта у складу са чл. 60 и 61 Закона о планирању и изградњи.

Смернице за спровођење инфраструктурних мрежа и објеката (усклађивање са аутопутем и саобраћајницама које се раде на основу овог Просторног плана):

- Усклађивање постојеће мреже преносног и дистрибутивног система електричне енергије и електронске комуникационе мреже са планираним линијским инфраструктурним коридором, као и изградња нове мреже, прецизираће се у даљој изради техничке документације у складу са условима ималаца јавних овлашћења и вршиће се на основу Просторног плана и самосталног члана 130. став. 6. Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ број 132/14).
- За усклађивање транспортне инфраструктуре постоји законски основ у Закону о путевима.
- Усклађивање железничке и хидротехничке инфраструктуре вршиће се на основу смерница из овог планског документа, техничке документације и услова ималаца јавних овлашћења.

Коначне стационаже и коначан број објеката ће се дефинисати приликом израде техничке документације (Студија оправданости са Идејним пројектом).

Смернице за спровођење експропријације

- Приликом израде техничке документације (идејно решење, идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу, пројекат за извођење и пројекат изведеног стања), на основу списка катастарских парцела из Просторног плана (аналитички дефинисаних за потребе јавне намене), урадити посебан елаборат (један или више) за потребе непотпуне и потпуне експропријације непокретности (земљишта и објекта на земљишту), или административног преноса.
- Елаборатима за потребе спровођења потпуне и непотпуне експропријације непокретности могуће је прецизирати обухват експропријације непокретности, у смислу да је полазна основа плански документ. Обухват експропријације непокретности прецизније се дефинише у оквиру граница обухвата овог Просторног плана (по катастарским општинама), а могуће је извесно одступање у односу на планска решења.
- У случају да усаглашавање планских решења са техничком документацијом доведе до потребе померања осе коридора са припадајућим појасевима у оквиру граница Просторног плана, одступање границе појаса експропријације (потпуне и непотпуне) ће бити предмет посебног елабората.

У оквиру шире границе Просторног плана ће се техничком документацијом, по катастарским општинама, прецизније дефинисати локације позајмишта и депонија, односно објеката за које се у складу са Законом о планирању издају привремене грађевинске дозволе и који су потребни за изградњу коридора аутопута.

6.1. ДИРЕКТНО СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се спроводи директно (непосредно) за део Просторног плана са разрадом на нивоу детаљне регулације, у обухвату појаса аутопута (земљишта јавне намене), и то:

1. издавањем локацијских услова за:
  - целокупну трасу аутопута са мостовима и другим објектима;
  - петље и денивелисана укрштања;
  - функционалне пратеће садржаје: база за одржавање пута, објекти контроле и управљања, објекти наплате путарине;
  - пратеће садржаје за кориснике: паркиралишта;
  - мотопут - вишетрачну, алтернативну и повезну саобраћајницу;
  - приступне противпожарне путеве до појединих објеката аутопута;
  - заштитне објекте и радове на местима укрштања аутопута са осталим инфраструктурним системима и водотоцима;
  - електроенергетску и електронску инфраструктуру у функцији аутопута,
  - пејзажно уређење зелених површина у појасу аутопута.
2. израдом урбанистичког пројекта и издавањем локацијских услова за:
  - пратеће садржаје за кориснике: одморишта.

Просторни план се спроводи директно (непосредно) за део Просторног плана са разрадом са елементима детаљне регулације, у обухвату појаса алтернативног путног правца Жабал - Нови Сад (земљишта јавне намене), и појаса мотопута - вишетрачне саобраћајнице на административном подручју Града Новог Сада, као и повезне саобраћајнице од петље „Зрењанин Запад“ до ДП Iб реда бр.12.

⁹ Изузев петље „Каћ“, кој се налази на мотопуту - вишетрачној саобраћајници и која обрађена је кроз другу планску документацију (ППППН ИК ДП I реда бр. 21 Нови Сад-Рума-Шабац и ДП I реда бр. 19 Шабац- Лозница, ПДР дела радне зоне у Каћу)

Просторни план представља основ за утврђивање јавног интереса за експропријацију, односно административни пренос непокретности. Потпуном експропријацијом, односно административним преносом непокретности, обезбеђује се простор за формирање грађевинских парцела објеката који су саставни делови аутопута (мотопута, алтернативне и повезне саобраћајнице) и грађевинских парцела пратећих садржаја аутопута. Потпуном експропријацијом се трајно мења постојећа намена и власништво над обухваћеном непокретностима.

Решењем о утврђивању јавног интереса, одређује се корисник експропријације, односно административног преноса непокретности. Корисник експропријације преузима сва права, обавезе и одговорности предвиђене Законом о експропријацији.

У делу Просторног плана са разрадом на нивоу детаљне регулације, површине које су предмет утврђивања јавног интереса одређене су графички са елементима за геодетско обележавање и пописом обухваћених катастарских парцела.

У случају међусобног неслагања текстуалних и графичких података, или неслагања због накнадних промена насталих одржавањем катастра непокретности, меродавна је ситуација на карти детаљне разраде 4. Регулациони план са саобраћајном инфраструктуром.

6.2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА У ДРУГИМ ПРОСТОРНИМ И УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА

Важећи плански документи донети до дана ступања на снагу овог Просторног плана, примењују се на следећи начин:

1. не примењују се плански документи у делу појаса аутопута (земљиште јавне намене) утврђеног овим Просторним планом (Сектор 1 и 2, алтернативна саобраћајница и мотопут - вишетрачни пут, Карте б р . 4, 5 и 6);
2. примењују се, у делу и на начин који није у супротности са овим Просторним планом, плански документи у делу заштитног појаса и појаса контролисане изградње (Реферална карта 4 „Детаљна регулација са елементима спровођења“ лист 4.1-4.30.), нарочито у погледу режима коришћења, уређења и заштите простора;

Надлежни органи јединица локалне самоуправе, чији су делови територије у обухвату овог Просторног плана, донеће одлуку и покренути поступак усаглашавања донетих планских докумената са овим Просторним планом.

До усаглашавања важећих планских докумената јединица локалних самоуправа са овим Просторним планом, на подручју обухвата Просторног плана ван дефинисаног подручја посебне намене, примењују се важећа планска документа уз примену смерница и мера датих овим Просторним планом.

6.3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени, „стратешка процена врши се за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.“

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

„Министар надлежан за послове заштите животне средине, ближе утврђује листе планова и програма за које је обавезна стратешка процена утицаја на животну средину и листе планова и програма за које се може захтевати стратешка процена утицаја на животну средину.“

Чланом 7. Закона дефинисано је да се „Стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину, ради се у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.“

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја „Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.“

7. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (МОНИТОРИНГ)

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

- Опис циљева плана и програма;
- Индикаторе за праћење стања животне средине;
- Права и обавезе надлежних органа;
- Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
- Друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-Одлука УС РС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 95/18-др. закон) дефинисано је да Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- Обезбеђење мониторинга;
- Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- Одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- Дефинисање мониторинга загађивача;
- Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача;
- Увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

Детаљан програм праћења стања појединачних параметара животне средине потребно је дефинисати у току израде Студије о процени утицаја пројекта пројектно техничке документације за планирани аутопут на животну средину на основу детаљних опсервација простора и техничких параметара за изградњу.

При томе, посебан акценат треба ставити:

- на мониторинг буке који се врши систематским мерењем, оцењивањем или прорачуном одређеног индикатора буке, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 36/09 и 88/10) и
- на мониторинг квалитета ваздуха у зони државног пута, у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10, 63/13) и другим подзаконским актима.

7.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане Индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Посебни оперативни циљеви су:

- утврђивање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад, дефинише посебан режим заштите коридора и контактних подручја, обезбеђује услови за очување и унапређење квалитета саобраћајне повезаности и доступности насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем заштитном појасу државног пута и зони његовог утицаја;
- дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у ширем заштитном појасу и зони утицаја аутопута, ради боље интеграције и веће улоге државног пута и утицаја на привредни и социјални развој окружења;
- утврђивање алтернативне саобраћајнице аутопута, без наплате путарине;
- утврђивање локација функционалних пратећих садржаја аутопута-база за одржавање и наплате путарине;
- утврђивање трасе аутопута и саобраћајних веза са мрежом државних и општинских путева у окружењу коридора опредељивањем оптималних локација петљи и денивелисаних укрштања¹⁰;
- утврђивање локација пратећих садржаја за потребе корисника пута – паркиралишта, одморишта и услужних центара;

---

¹⁰ Овим Просторним планом утврђивање трасе, локације функционалних и пратећих садржаја аутопута, сервисних, саобраћајница и осталих саобраћајних капацитета (алтернативни правци аутопуту, некатегорисана путна мрежа у окружењу и др.), извршиће се у складу са нивоом техничке (пројектне) документације за реализацију предметних деоница аутопута, уз сагледавање резултата досадашњих истраживања и важећих планских и развојних докумената.

- усклађивање положаја аутопута и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, енергетске и електронске инфраструктуре) и њихових заштитних појасева;
- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на целом подручју обухвата Плана, као и заштита од великих вода, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима простора, а уједно је уклопљен и у водне системе вишег реда утврђене Водопривредном основом Републике Србије и Просторним планом Републике Србије;
- Заштита и унапређење квалитета вода до нивоа прописаних класа квалитета површинских вода (Дунав, Тиса, Тамиш, Бегеј) и потпуна заштита квалитета подземних вода намењених водоснабдевању насеља;
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће преносне мреже и мреже дистрибутивног система електричне енергије;
- међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће мреже преносног система електричне и мреже дистрибутивног система електричне енергије;
- обезбеђење услова за изградњу нове електроенергетске мреже, преносне и дистрибутивне, и реконструкцију и ревитализацију постојеће у складу са плановима развоја надлежних оператора, као и мреже дистрибутивног система електричне енергије у функцији аутопута.
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће електронске комуникационе мреже;
- међусобно усклађивање планираног коридора аутопута и постојеће електронске комуникационе мреже;
- обезбеђење услова за изградњу нове електронске комуникационе мреже и реконструкцију постојеће у складу са плановима развоја надлежних оператора, како у функцији аутопута тако и осталих корисника;
- обезбеђење просторних услова за функционисање постојеће транспортне и дистрибутивне терменергетске инфраструктуре;
- међусобно усклађивање планираног инфраструктурног путног коридора са постојећим и планираним објектима термоенергетске инфраструктуре;
- смањење негативних утицаја аутопута на животну средину у ширем заштитном појасу и зони његовог утицаја;
- обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред насеља;
- очување и унапређење природних, културних и других вредности у коридору;
- пејзажно уређење трасе и објеката аутопута, очување карактера предела у коридору и на подручју Просторног плана;
- очување и заштита регионалних и локалних изворишта водоснабдевања и квалитета воде у водотоцима и каналима у коридору и зони његовог утицаја;
- омогућавање остварења одрживог развоја пољопривредне производње у зони утицаја коридора и максимално очување постојећег квалитета пољопривредног земљишта;
- усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора кроз шуме и шумско земљиште;
- развој туризма прилагођеног потребама туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на коридору поставља у погледу удобности и безбедности путовања.

7.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду дефинисане циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, који је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене и дат је у тачки II.2.

Мониторинг квалитета ваздуха

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Подаци добијени у мрежама аутоматског и мануалног мониторинга квалитета ваздуха обрађују се анализирају и интерпретирају у складу са важећим прописима:

- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13);
- Уредба о одређивању зона и агломерација („Службени гласник РС“, бр. 58/11 и 98/12);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“, број 58/11);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10).

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: **сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.**

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13).

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Студијом процене утицаја на животну средину по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, утврдиће се тачни локалитети у коридору аутопута на којима ће се пратити квалитет ваздуха.

Мониторинг квалитета воде

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

Оцену еколошког и хемијског статуса вода потребно је вршити у складу са:

- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 96/10),
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС“, број 67/11),
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11),
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14) и
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12).

За реке и језера одређује се еколошки статус, а за вештачка водна тела (ДТД канал) еколошки потенцијал.

Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99 и „Службени гласник РС“, број 28/19).

Предметном стратешком проценом нису дефинисана места мониторинга подземних вода али је потребно да она буду дефинисана у Студији процене утицаја на животну средину пројектно техничке документације, посебно на локалитетима пратећих садржаја путног коридора.

Мониторинг квалитета земљишта

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта, Уредбом о граничним вредностима загађујућих штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19) и Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Службени гласник РС“, број 88/20).

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима. Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине. Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Предметном стратешком проценом предвиђа се праћење квалитета земљишта, односно вршење нултог мониторинга квалитета земљишта пре изградње нових објеката на подручју обухвата Просторног плана. Након тога, периодично у складу са обавезама које ће проистећи из Студије утицаја пројекта на животну средину.

Мониторинг буке

Директива о заштити од буке 2002/49/ЕЦ и примена Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, („Службени гласник РС“, број 75/10) има за циљ да се спрече или смање штетни ефекти буке на становништво, као и да се формира адекватна база података на основу које ће се спроводити системске мере за смањивање буке. Систематском мерењу нивоа буке и дефинисању њене временске зависности, приступило се са циљем планирања звучне заштите и могућности оценометрије од буке у Сенти.

Према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) дефинисане су граничне вредности индикатора буке по зонама, зависно од њихове намене. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB дати су у табели 21.

Табела 21: Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB

Зона	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољне буке L_{Aeq} у dB (A)	
		дан	ноћ
1	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	45
2	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
3	Чисто стамбена зона	55	45
4	Пословно стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5	Градски центар, занатска, трговачко административна управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6	Индустријска складишта и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне буке не сме прелазити дозвољене нивое у зони у којој се граничи	

Предметном стратешком проценом нису дефинисана места мониторинга буке али је потребно да она буду дефинисана у Студији процене утицаја на животну средину пројектно техничке документације, посебно на локалитетима пратећих садржаја аутопута као и на локалитетима где путни коридор пролази кроз грађевинска подручја насеља и градова у обухвату Просторног плана.

7.3. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Мониторинг квалитета параметара животне средине регулисан је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 95/18-др. закон);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16);
- Уредбом о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Службени гласник РС“, број 88/20);
- Правилником о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99, „Службени гласник РС“, број 28/19);
- Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник РС“, број 31/82);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 96/10);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилником о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10) и др.

7.4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) Прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) Обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

8. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји могу се јавити у виду следећих појава:

- Могућих негативних утицаја у случају неусвајања Просторног плана;
- Могућих негативних утицаја током извођења радова на ремедијацији Канала;
- Могућих негативних утицаја у фази након изведених радова на реализацији планираних намена а под претпоставком повишене деградације природних ресурса као последице непоштовања мера заштите предвиђених планом (трајна деградација простора комплекса за ремедијацију канала).

Неочекивани негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана представљају велику опасност јер је канал ДТД Врбас Бездан на овој деоници идентификован као црна тачка Европе и Републике Србије због изузетно високог степена загађења.

Такође, недостатак функције пловности овог дела система ДТД представља висок економски проблем свих општина на овом делу хидросистема ДТД.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације планских решења односно приликом извођења радова на ремедијацији Канала радове је потребно зауставити и потребно је у складу са насталим проблемом, предузети мере заштите предвиђене просторним планом, али и студијом процене утицаја на животну средину која се израђује за техничку документацију на основу које ће исходovati дозволе за извођење радова.

За предметни Просторни план, од фазе припреме, израде материјала за рани јавни увид и нацрта Просторног плана до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора.

У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

9. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Извештај је израђен на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризације терена.

У Стратешкој процени су анализиране све Просторним планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине, у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- Одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring герог“) у оквиру Просторног плана;
- Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Општи методолошки поступак који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени састоји се из неколико општих фаза, и то:

Методолошки основ, за израду Извештаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- Полазне основе, анализа и оцена стања;
- Процена могућих утицаја на животну средину;
- Мере заштите животне средине и
- Програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

Примењени метод рада

Стратешка процена предметног Просторног плана ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења Просторног плана, а на основу донете Одлуке о изради Стратешке процене.

Главни задатак Стратешке процене је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Просторног плана омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у просторном и урбанистичком планирању.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Одлуком о изради стратешке процене. Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа.

Садржина Извештаја дефинисана је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и има следећа поглавља:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
3. Процена могућих утицаја плана на животну средину;
4. Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;

5. Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Просторног плана;
6. Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
7. Приказ начина одлучивања;
8. Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја.

10. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Извештаја, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом информационог система о животној средини, у којем су били доступни само подаци о квалитету појединих медијума животне средине, али на локалитетима који су значајно удаљени од трасе планираног аутопута.

Такође, тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу Правилника о изради овог документа.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, посебно у делу трасе планираног аутопута, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату Просторног плана.

11. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, икао прва фаза израде Просторног плана урађен је за рани јавни увид, који је на основу Закона о планирању и изградњи, изложен јавности у периоду од Рани јавни увид је одржан у периоду од 20.08.2020. до 04.09.2020. године.

У процесу одлучивања током израде материјала за рани јавни увид и Нацрта плана били су укључени министарства, покрајински секретаријати, јавна предузећа и стручни органи и организације и локалне самоуправе у обухвату Просторног плана, а сви су координисани од стране ЈП Завода за урбанизам Војводине кроз низ састанака и активности одржаних у циљу усклађивања свих захтева у простору. Активности су дате у поглављу **Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама у поглављу I.8.**

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину, интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде Просторног плана (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), а са циљем спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, односно орган надлежан за припрему плана доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Због значаја пројекта, односно могућих утицаја (позитивних и негативних) предложеног плана на животну средину, социјални и економски статус локалних заједница на траси коридора планираног државни пута, важно је адекватно и "транспарентно" укључивање заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине.

У погледу начина на који су питања животне средине укључена у Просторни план, у Стратешкој процени је истакнуто да су израда Просторног плана и Стратешке процене текли упоредо, чиме се створила могућност да се циљеви СПУ укључе у најранију фазу дефинисања планских концепција по секторима плана чима се остварио интегрални приступ у планирању и заштити животне средине. Резултат тога је да су планска решења креирана у контексту заштите животне средине и то у односу на оне елементе које овакав пројекат може доминантно имплицирати.

12. ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Података о прекограничним утицајима нема, односно реализацијом планираних решења утицаји неће бити од међународног значаја. Уколико се појаве било какви негативни утицаји, пре свега узроковани акцидентним ситуацијама ширих размера, неопходно је обавестити надлежно Министарство које даље спроводи поступак (у складу са важећом законском регулативом).

13. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

У Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину анализирани су: значај и карактеристике Просторног плана, карактеристике утицаја планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Просторног плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

За вредновање је коришћен метод вишекритеријумске евалуација планских решења у односу на постављене циљеве стратешке процене утицаја и дефинисани су индикатори за праћење утицаја планских решења а у складу са Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 37/2011).

Акценат у процесу вредновања планских решења посвећен је анализи њиховог утицаја на потенцијално најосетљивије чиниоце животне средине на конкретном простору, а посебно утицају буке и аерозагађења на становништво и природне вредности подручја.

Резимирајући утицаје планских решења на циљеве СПУ, може се констатовати да ће реализација планираног аутопута произвести позитивне и мање негативне утицаје на планском подручју.

Позитивни утицаји имају регионални карактер. Наиме, планирани аутопут омогућава функцијско повезивање Новог Сада и Београда, али на посебно важном делу где није до сада егзистирала одговарајућа инфраструктура, у Банату, од Зрењанина до Београда. Виши квалитет саобраћајне повезаности и приступачности урбаних центара и њихових функционалних подручја омогућиће интензивнији привредни и интеррегионални развој у правцу веће интегрисаности области што је од великог значаја за Банат. Велик је значаја планираног аутопута и за интеграцију туристичке понуде и привредни развој.

Поред тога, планска решења не индикују непожељне промене стања природе, односно вредности живог света, геонаслеђа и предела. Планирани просторни развој основне намене подручја као саобраћајног коридора не изазива у значајном обиму и интензитету уништавање и нарушавање дивљих врста и њихових станишта, неповољне промене површина под природном и полуприродном вегетацијом, оштећивање морфолошких и хидролошких обележја.

Негативни утицаји су у већини окарактерисани као мали и локалног су карактера, односно нису оцењени као стратешки значајни. Ради се доминантно о утицајима који се односе на могуће повећање загађујућих материја у ваздуху и повећање интензитета буке, односно могућем излагању становништва овим утицајима на деоницама где аутопут пролази у близини насеља или стамбених објеката. Реализацијом мера заштите природе, природних вредности, непокретних културних добара и животне средине ствара се могућност превентивне, али и активне заштите. Такође, њима се релативизују сви процењени негативни утицаји планских решења на циљеве животне средине, а утврђују идентификовани позитивни утицаји, што је са аспекта свеукупног утицаја Просторног плана на животну средину од изузетног значаја.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима који неће оптеретити капацитет простора, а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, дефинисане су и таксативно наведене мере/смернице заштите које је потребно спроводити у процесу имплементације плана кроз пројектну документацију и изградњу државни пута. Све ове мере интегрисане су и у текст Просторног плана како би се плански и формално утврдило њихово спровођење у фази имплементације Просторног плана.

Детаљне организационе и техничко-технолошке мере заштите биће дефинисане Студијом о процени утицаја пројекта на животну средину на нивоу техничке документације у складу са препорукама СПУ.

Резимирајући све наведено, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја је да су Просторним планом и Стратешком проценом утицаја на животну средину, анализирани могући утицаји планираних намена и предвиђене одговарајуће планске и одређене техничке мере заштите, како би планиране активности биле у функцији реализације циљева одрживог развоја на предметном простору. У том контексту, предметни Просторни план сматра прихватљивим са аспекта могућих утицаја на животну средину.

14. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО